

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MEBBİS UYGULAMASININ İŞLEVSELLİĞİNE İLİŞKİN OKUL
YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi
Hüseyin GÖKALP

Antalya, 2018

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MEBBİS UYGULAMASININ İŞLEVSELLİĞİNE İLİŞKİN OKUL
YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Yüksek Lisans Tezi
Hüseyin GÖKALP

Danışman: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

Antalya, 2018

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

28/12/2018

Hüseyin GÖKALP

ONAY

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Hüseyin GÖKALP'in bu çalışması 28.12.2018 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir

İMZA

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ŞAHİN -
(Alanya Aladdin Keykubat Üni. Eğitim Fak.)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Tayfun YÖRÜK
(Uygulamalı Bilimler Fak. Yönetim Bilişim Sistemleri)

Üye (Danışman) : Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ
(Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: MEBBİS UYGULAMASININ İŞLEVSELLİĞİNE İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, bana her zaman güç veren, yaptığım her çalışmada kılavuzum olan, akademik çalışmalar yapmama destek olan saygıdeğer danışman hocam, Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ'a verdiği destek ve rehberlik için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca yüksek lisans eğitimim boyunca akademik çalışma alanında bana kılavuz olan, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim dalından ders aldığım değerli hocalarıma değerli katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Hayatımın her anında yanımda olan, bana her türlü desteği veren, hiçbir özveriden kaçınmayan bugünlere gelmemde en büyük emeğin sahibi annem merhume Nesibe GÖKALP'e, tanıyamadan kaybettiğim babam merhum Hüseyin GÖKALP'e, ikinci ailem kayınpederim Murat YILDIRIM'a, kayınvalidem Fatma YILDIRIM'a ve çalışmalarım boyunca desteğini her an hissettiğim hayatıma anlam katan eşim Şerife GÖKALP'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

28/12/2018

Hüseyin GÖKALP

ÖZET

MEBBİS UYGULAMASININ İŞLEVSELLİĞİNE İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Gökalp, Hüseyin

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

Aralık 2018, 74 sayfa + xii sayfa

Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı'nın bir yönetim bilgi sistemi olan MEBBİS e-Devlet uygulamasının kişisel ve yönetsel işlemlerdeki işlevselliğinin okul yöneticilerinin bakış açısından saptanması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma; nitel bir çalışma olup, araştırmada durum çalışması tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın farklı türdeki okullarda görev yapan okul yöneticileri ile gerçekleştirilmesi sebebiyle araştırmada durum çalışması tekniği desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı, Antalya ili merkez ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan okullarda görevli 4 müdür ve 4 müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, katılımcıların verdiği cevaplar ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Araştırma verileri, transkript işlemi sonrası NVIVO 12 bilgisayar yazılımı kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada içerik analizinin bir ögesi olan frekans ve yüzde analizi kullanılmış; katılımcı görüşleri üst ve alt temalar altında taslak temalar halinde kategorileştirilmiş ve uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Bu temalandırma sonucu oluşan alt temalar da frekanslarına göre tablolar şeklinde bulgular kısmında yer verilmiştir. Ayrıca bu temalar, katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın inandırıcılığı yükseltilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen temel bulgu, katılımcıların MEBBİS internet sitesinin işlevselliği hakkında benzer bakış açısına sahip olduklarıdır. Ancak alt temalar açısından incelendiğinde katılımcı görüşlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların MEBBİS'in ne olduğu konusunda ve kullanım amacı hakkında bilgi sahibi oldukları, yönetsel işlemlerde özellikle veri sağlama rolüyle okul yöneticileri açısından önemli bir yönetim bilgi

sistemi uygulaması olarak görüldüğü, MEBBİS hiyerarşik yapılanmasını uygun ve işlevsel buldukları, sorumlukları dâhilinde verilere ulaşabilmelerine ve işlem yapabilmelerine olanak tanıyan yetkilendirme sisteminin olması, yapılan her işlemin kayıt altına alınarak kim-nerde-ne zaman yapıldığının tespit edilebilirliğinin olması, okul yöneticileri tarafından modüllerde alt yöneticilere görev tanımına uygun olarak erişim verebilme nedenleriyle MEBBİS'i kullanılabilir buldukları, MEBBİS'in yeterliliği konusunda genel anlamda bakış açılarının olumlu olduğu fakat kullanıcı memnuniyeti bakımından iyileştirilmesinin gerekliliği, katılımcıların okul-ilçe-il hiyerarşisinde sorun çözme yoluna başvururken site içerisinde yer alan Yardım Masası uygulamasını neredeyse hiç kullanmadıkları ve bu durumun ileri boyutlarda yardım alan ve yardım edenler için zaman kaybına bağlı görevde aksamalara neden olabileceği, MEBBİS'in kullanılabilirlik ve erişebilirlik bakımından güncel tutularak işlevselliğinin artırılmasında kamu kurumlarına ait internet sitelerinin ulusal ve uluslararası alandaki standartlara uygunluğunu sağlamaya yönelik kamu kurumlarına rehber niteliğindeki Kamu İnternet Sitesi Rehberi ve diğer faydalı belgeler kapsamında hazırlanmasının ne derece önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma süreci içerisinde katılımcıların görüşlerine benzer şekilde MEBBİS'te bazı değişikliklerin yapılması da güncel olmada sürekliliğin önemi ve kullanıcılarına hitap edebilmesi bakımından Bakanlık düzeyinde de bu farkındalığın olduğunun ipuçlarını vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığının 2023 Eğitim Vizyonu bunun en somut göstergesidir. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen sonuçlar ve katılımcıların sunmuş olduğu önerilerden hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: MEBBİS, İşlevsellik

28/12/2018

Hüseyin GÖKALP

ABSTRACT

THE SCHOOL ADMINISTRATORS' VIEWS ABOUT THE FUNCTIONALITY OF THE MEBBIS APPLICATION

Gökalp, Hüseyin

Master of Science in Educational Administration, Inspection, Planning and Economics

Thesis Advisor: Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ

December 2018, 74 pages + xii pages

This study was carried out in order to determine the functionality of MEBBİS E-Government application as a management information system of the Ministry of National Education from the point of view of the school administrators. This research is a qualitative study and the case study technique was used in the research. Since the study was carried out with the school administrators working in different types of schools, the study used holistic multi-state design from case study technique patterns. The study group of research is composed of 4 managers and 4 deputy directors working in the schools affiliated to the Ministry of National Education in the central districts of the province of Antalya in the 2017-2018 academic year. In the research, semi-structured interview form consisting of open-ended questions was used as the data collection tool and the answers of participants were recorded on the voice recorder. Research data were analysed using NVIVO 12 computer software after transcript processing. Frequency and percentage analysis were used as part of the content analysis; the participants' opinions were categorized into draft themes under upper and lower themes and finalized by taking expert opinions. The sub-themes formed as a result of these themes are given in the form of tables according to their frequency. In addition, these themes were supported by direct quotations from the participants and the credibility of the research was tried to be increased. The main finding obtained from the study is that the participants have a similar perspective about the functionality of the MEBBIS website. However, it is seen that the opinions of the participants vary in terms of sub-themes. According to the findings of the research, the participants were informed the purpose of MEBBIS and the purpose of using the data, especially in management process, as an important management information system application for the school administrators, having the authorization system that allows them to do,

determining the time-record of when and when the process has been done, the school administrators have found MEBBIS available for the sub-managers in the modules in accordance with the terms of reference, the point of view is that the perspectives are positive, but the need for improvement in terms of user satisfaction is a problem in the school-district-city hierarchy of the participants. The use of the Help Desk application within the site is almost never used and this situation may cause disruptions in the task due to the loss of time for the helpers and the helpers in the future dimensions. It was concluded that it was important for the public institutions to be in compliance with the standards and to prepare them in the context of the Public Website Guide and other useful documents. Similar to the opinions of the participants in the research process, making some changes in MEBBIS also gives the clues that this awareness is at the level of the Ministry in terms of the importance of continuity in being current and addressing to its users. The 2023 Education Vision of the Ministry of National Education is the most concrete indicator of this. In this context, suggestions were made to practitioners and researchers based on the results of the study and the suggestions of the participants.

Key Words: MEBBIS, Functionality

28/12/2018

Hüseyin GÖKALP

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı, Problemleri	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	4

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İnternet Sitesi İşlevselliği	5
2.1.1. İnternet Sitesi İşlevsellik Kriterleri	5
2.1.2. Kamu Kurumu İnternet Sitelerinin İşlevselliği	6
2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)	7
2.2.1. MEBBİS'in Tanımı	7
2.2.2. MEBBİS'in Amacı ve Kapsamı	8
2.2.3. MEBBİS'in Yapılanması	9
2.2.4. MEBBİS İnternet Sitesi	11

2.2.5. MEBBİS Kullanıcı Ekranı.....	13
2.3. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	18

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	21
3.2. Çalışma Grubu	21
3.3. Veri Toplama Araçları	24
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi.....	25
3.5.1. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerin analizi.	25
3.5.2. Araştırmada yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları.	26

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Katılımcıların MEBBİS'i Nasıl Tanımladıklarına İlişkin Görüşleri.....	28
4.2. Katılımcıların MEBBİS'in Yönetsel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri	30
4.3. Katılımcıların MEBBİS Hiyerarşik Yapılanmasının İşlevselliğine İlişkin Görüşleri	38
4.4. Katılımcıların Sorumluluk ve Yetki Alanları Bağlamında MEBBİS'in Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri.....	40
4.5. Katılımcıların MEBBİS'in Kurum İş ve İşlemlerini Gerçekleştirme Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	46
4.6. Katılımcıların MEBBİS'de Karşılaşılan Sorunların Çözümünde Başvurdukları Yollara İlişkin Görüşleri	49
4.7. Katılımcıların İmkân Tanınması Halinde MEBBİS'de Yapmak İstedikleri Değişikliklere İlişkin Görüşleri.....	51

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	54
5.2. Öneriler	60
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	60
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	61
KAYNAKÇA.....	62
EKLER.....	69
EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı.....	70
BİLDİRİM	71
ÖZGEÇMİŞ	72
ORJİNALLİK RAPORU	74

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1: Katılımcılara Ait Demografik Veriler	23
Tablo 3.2: Katılımcılara Ait Veriler.....	23
Tablo 4.1: Katılımcıların MEBBİS'i Nasıl Tanımladıklarına İlişkin Görüşleri	28
Tablo 4.2.a: Katılımcıların MEBBİS'in Kurumu Tanıma Bakımından Yönetmel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri	30
Tablo 4.2.b: Katılımcıların MEBBİS'in Performans Yönetimi Bakımından Yönetmel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri	32
Tablo 4.2.c: Katılımcıların MEBBİS'in Kurum Analizi Bakımından Yönetmel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri	34
Tablo 4.2.d: Katılımcıların MEBBİS'in Kurum Gelişimi Bakımından Yönetmel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri	36
Tablo 4.3: Katılımcıların MEBBİS Hiyerarşik Yapılanmasının İşlevselliğine İlişkin Görüşleri.....	38
Tablo 4.4: Katılımcıların Sorumluluk ve Yetki Alanları Bağlamında MEBBİS'in Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri.....	40
Tablo 4.5: Katılımcıların MEBBİS'in Kurum İş ve İşlemlerini Gerçekleştirme Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	46
Tablo 4.6: Katılımcıların MEBBİS'de Karşılaşılan Sorunların Çözümünde Başvurdukları Yollara İlişkin Görüşleri.....	49
Tablo 4.7: Katılımcıların İmkân Tanınması Halinde MEBBİS'de Yapmak İstedikleri Değişikliklere İlişkin Görüşleri.....	51

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1: MEBBİS'in Hiyerarşik Yapısı.....	9
Şekil 2.2: MEBBİS Ana Sayfa Ekranı	11
Şekil 2.3: MEB Personel Mobil Uygulaması.....	13
Şekil 2.4: MEBBİS Şifre Hatırlatma İşlemleri Ekran Görüntüsü	14
Şekil 2.5: MEBBİS Kişisel Kullanıcı Ekranı.....	15
Şekil 2.6: MEBBİS Kurum Yetkili Kullanıcı Ekranı.....	16
Şekil 5.1: MEBBİS İnternet Sitesi Yenilenen Arayüzü	59
Şekil 5.2: MEBBİS İnternet Sitesi Uygulamalara Geçiş Ekranı.....	59

KISALTMALAR LİSTESİ

BT	: Bilgi Teknolojileri
BÜTSİS	: Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
ISO	: Uluslararası Standartlar Kuruluşu (International Organization for Standardization)
İLSİS	: İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi
İMİSİS	: İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi
KAMİS	: Kamu İnternet Siteleri Rehberi
KBS	: Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi
KDS	: Karar Destek Sistemlerini
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MTSK	: Motorlu Taşıt Sürücü Kursiyerleri
PERSİS	: Personel Bilgi Yönetim Sistemi
RAM	: Rehberlik Araştırma Merkezi
SSO	: Tek Noktadan Giriş Sistemi (Single Sign On)
TBD	: Türkiye Bilişim Derneği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEFBİS	: Türkiye Eğitim Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi

- TSE : Türk Standartları Enstitüsü
- UDHB : Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
- YDSİS : Yurtdışı Eğitim Bilgi Sistemi
- YÖSİS : Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşları hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir araç olarak kullanarak bilgi çağının bir parçası olabilmek ve özellikle bilgiye dayalı karar alma süreçlerinde yönetsel alandaki hizmet kalitelerini arttırmak amacıyla yeni bir toplumsal dönüşüme yani “bilgi toplumu”na da zemin oluşturan proje ve uygulamalar hazırlamışlardır. Bu bağlamda, e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında 2000’li yılların başından itibaren hizmetlerini İnternet ortamında sunmaya başlamışlardır (T.C. Resmi Gazete, 2006).

Ülkemizin en büyük kamu kurumlarından birisi olan Millî Eğitim Bakanlığı da bu elektronik dönüşüm sürecini en başarılı şekilde ve yaygın biçimde uygulayan kurumlardan biri olarak gösterilebilir. Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS) adı altında yürüttüğü elektronik hizmetler ile Bakanlık, kendisine bağlı birimlerin işlemlerini hem hız hem de kolaylık açısından optimize ederek işlemlerin güvenli ortamlarda gerçekleşmesine olanak sağlamıştır. Başlangıçta “PERSİS (Personel Yönetim Bilgi Sistemi)”, “İLSİS (İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi)”, “YÖSİS (Yüksek Öğretim Yönetim Bilgi Sistemi)”, “BÜTSİS (Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi)”, “İMİSİS (İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi)” ve “YDSİS (Yurt Dışı Eğitim Bilgi Sistemi)” gibi farklı modülleri olan MEBBİS, 2006 yılında şimdiki adını almış ve bütün modülleri tek çatı altında toplanmıştır. İsimlerinden de anlaşılacağı üzere bu modüller Bakanlığın ve Bakanlığa bağlı il ve ilçe Millî Eğitim müdürlüklerinin işlemlerine yönelik olarak personel ve bütçe gibi konular üzerinde etkinlik göstermektedir (Yörük, 2017, s. 52).

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan kurum yöneticileri kurumla ilgili iş ve işlemlerin büyük bir kısmını MEBBİS’e ait mebbis.meb.gov.tr internet adresli internet sitesinden gerçekleştirmektedirler.

İnternet siteleri, kurumlar ile hitap ettikleri hedef kitle arasında köprü işlevi görmektedir. Bu nedenle, internet sitelerinin, kurumun misyonu ve vizyonu

doğrultusunda sağladığı hizmetlerin doğru ve etkili bir biçimde sunulabilmesi; hedef kitlenin beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verebilmesi; kolay erişilebilir ve kullanılabilir olması beklenmektedir. Kurum internet sitelerinin kullanılabilir olması, hedef kitlenin internet sitesini etkin, verimli ve memnuniyet verici olacak olacak şekilde kullanabilmesini ifade etmektedir (KAMİS, 2018a).

Şahin ve Baturay (2011, s. 3) internet sitesi kullanımının yaygınlaştırılmasını “... kullanıcı açısından memnuniyetin artırılması, sistemin minimum performansla en etkili bir şekilde kullanılabilmesi ...” şeklinde açıklamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 10.11.2006 tarih ve 18675 sayılı “Web Hizmetleri” konulu 2006/91 nolu genelgesinde belirtilen “... bilgi çağını yakalama, bilişim toplumu olma çevresinde evrensel düşünen ve ulusal davranan insanı yetiştirmek, yine insanımızın ve toplumumuzun rekabet gücünü sürekli artırma olgusu içinde eğitim sisteminin her kademesini teknoloji ile desteklemek ...” amaç ve politikasını da göz önünde bulundurursak, özellikle MEBBİS’e ait internet sitesinin kullanım alanının yaygınlaştırılmasının ne derece önemli olduğu ortaya çıkmaktadır (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2006).

Çalışmanın hedef kitesini oluşturan okul yönetimlerinin kullanımı için zorunlu olan MEBBİS’e ait MEBBİS internet sitesinin kullanılabilir ve erişilebilir olması okul yöneticiler açısından okul iş ve işlemlerin yürütülmesinde kolaylık ve avantajlar sağlayacaktır. Çağın gereği olarak yeniliğin sürdürülebilirliğini sağlamanın, yeniliği devreye sokmak kadar önemli olduğundan, değişen ihtiyaçlara cevap verebilmek ve bu sayede sürdürülebilirliği sağlamak için mevcut elektronik hizmetlerden birisi olan MEBBİS’in en önemli unsuru filli kullanıcılarından okul yöneticilerinin MEBBİS internet sitesinin kişisel ve yönetsel işlemleri gerçekleştirmede işlevselliği hakkındaki görüşleri önem arz etmektedir.

Bu çalışma genelden özele doğru bir yol izlenmiştir. Bu kapsamda çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan “Giriş” bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı ve problemi, önemi, varsayımları, kapsamı ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur. “Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar” başlığını taşıyan ikinci bölüm “İnternet Sitesi İşlevselliği” ve “Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)” adları altında çalışmanın kuramsal çerçevesinin ortaya koyulduğu iki alt bölümden ve çalışma konusuyla ilgili alan yazında yapılmış

çalışmalara yer verilen ‘‘Yurtiçinde Yapılan alışmalar’’ başlıklı alt bölümden oluşmaktadır. Bunu takip eden ‘‘Yöntem’’ bölümünde araştırmanın yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölüm olan ‘‘Bulgular’’ başlığı altında araştırma sonucu elde edilen bulgular sunulacak ve bu bulgular ışığında yorumlar geliştirilmiştir. Son olarak ‘‘Sonuç, Tartışma ve öneriler’’ bölümünde araştırma bulgularına dayanan sonuçlar ve araştırmanın çıktılarından ve araştırma çıktılarına dayalı Millî Eğitim Bakanlığı’na ve ileride yapılacak benzer çalışmalar için araştırmacılara önerilerden söz edilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı, Problemleri

Bu çalışmanın amacı Millî Eğitim Bakanlığı’nın bir yönetim bilgi sistemi olan MEBBİS e-Devlet uygulamasının kişisel ve yönetsel işlemlerdeki işlevselliğinin okul yöneticilerinin bakış açısından saptanmasıdır. Elde edilen verilere göre MEBBİS’in işlevselliğinin arttırılmasına yönelik Millî Eğitim Bakanlığına önerilerde bulunmaktadır. Ayrıca alan yazınına katkı sağlaması ve bu tür çalışmaların yaygınlaştırılmasının nn aması bakımından eğitim alanında kullanılan e-Devlet uygulamalarına dikkatleri çekerek, farkındalık oluşturmaktadır.

Çalışmanın amacına ulaşması için temel soru ‘‘Bir bilgi yönetim sistemi olarak okul yöneticilerinin MEBBİS e-Devlet uygulamasının işlevselliği hakkındaki görüşleri nedir?’’ olarak belirlenmiştir.

Bu probleme ilişkin olarak araştırmada cevabı aranan sorular ise şunlardır:

1. Okul yöneticileri MEBBİS’i nasıl tanımlamaktadır?
2. Okul yöneticilerinin ‘‘kurumu tanıma’’, ‘‘performans yönetimi’’, ‘‘kurum analizi’’ ve ‘‘kurum gelişimi’’ bakımından MEBBİS’in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolü hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Okul yöneticilerinin MEBBİS hiyerarşik yapılanmasının işlevselliği hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Okul yöneticilerinin sorumluluk ve yetki alanları bağlamında MEBBİS’in kullanılabilirliği hakkındaki görüşleri nelerdir?
5. MEBBİS’in yeterliliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

6. Okul yöneticilerinin MEBBİS'te yaşadığı sorunların çözümünde başvurduğu yollar nelerdir?
7. Okul yöneticilerinin imkân verilmesi halinde MEBBİS'de yapmak istedikleri değişiklikler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırma, MEBBİS internet sitesinin kişisel ve yönetsel işlemleri gerçekleştirmede farklı düzeylerde BT kullanım yeterliliğine ve yöneticilik tecrübesine sahip olan okul yöneticilerinin bakış açısından saptama ve elde edilen bulgular doğrultusunda MEBBİS internet sitesinin işlevselliğinin artırılması için Millî Eğitim Bakanlığına önerilerde bulunulması ve alan yazının kuramsal bilgi birikimine katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya konu olan okul yöneticilerinin bireysel görüşme esnasında veri toplama araçlarına verdikleri yanıtların doğru ve samimi oldukları varsayılmaktadır. Veri toplama aracının tüm yetkileri kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamı, MEBBİS internet sitesinin kişisel ve yönetsel işlemleri gerçekleştirmedeki işlevselliğini okul yöneticilerinin bakış açısıyla incelemektir.

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı, Antalya ili merkez ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bulunan okullarda görev 4'ü müdür ve 4'ü müdür yardımcısı olmak üzere toplam 8 okul yöneticisinin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırma, MEBBİS internet sitesi ve modülleri ile sınırlıdır. Ayrıca araştırma, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır. Millî Eğitim'de kullanılan e-Devlet uygulamaları ile ilgili çok az çalışma yapılmış olması da bir sınırlılık olarak karşımıza çıkmaktadır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İnternet Sitesi İşlevselliği

2.1.1. İnternet Sitesi İşlevsellik Kriterleri

Delen ve Abdüsselam (2015) internet sitelerinin işlevselliğinin sağlanması için içerik, kullanılabilirlik, erişebilirlik ve arama motoru uyumluluğunun web sitelerini geliştirirken ve mevcut siteleri değerlendirirken dikkate alınması gereken etkenler olduğunu ifade etmektedir.

Bu etkenlerden birisi olan içerik, bir internet sitesinin en temel öğeleri sunduğu bilgi ve hizmetlerdir. İnternet sitesinin amacına uygun olarak kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayabilme bakımından iyi organize edilmiş şekilde güncel bilgi ve hizmetlerin sunulması internet sitesi işlevselliğini arttıracaktır.

Kullanılabilirlik, bir uygulamada belirlenen görevlerin, hedef kitle olarak tespit edilen kullanıcılar tarafından, gerekli eğitim ve teknik desteğin verilmesinin ardından, uygun çevre koşullarında kolaylıkla ve etkili biçimde kullanılabilmesi olarak tanımlanır. Uluslararası Standartlar Kuruluşu (ISO) tarafından hazırlanan ISO 9241-11 numaralı standarda göre kullanılabilirlik, bir ürünün, belirli bir kullanıcı grubu tarafından, belirlenen bağlam ve amaçlar çerçevesinde etkililiği, verimliliği ve kullanıcı memnuniyeti olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, kullanıcıların işlemlerini gerçekleştirirken deneyimledikleri etkililik, verimlilik ve memnuniyetleri internet sitesinin kullanılabilirlik derecesini belirlemektedir. Etkililik, kullanıcıların aradıkları içeriklere erişebilmelerinin ya da işlemlerini doğru bir şekilde tamamlayabilmelerinin göstergesidir. Verimlilik, kullanıcıların en kolay ve en hızlı bir şekilde erişmek istedikleri içeriklere ulaşabilmeleri ve işlemlerini gerçekleştirebilmeleri olarak ifade edilmektedir. Memnuniyet ise, internet sitesinin sağlamış olduğu etkililik ve verimlilik ile bağlantılı olarak, kullanıcıların internet sitesini kullanırken yaşadıkları deneyimden ne kadar memnun olduklarını göstermektedir (KAMİS, 2018a). Bu bağlamda kullanımı sade ve kolay anlaşılır yani kullanıcı dostu ara yüze sahip internet sitelerinin tasarlanması kullanıcıların internet

sitesi üzerinde istedikleri bilgi ve hizmete kolay ulaşabilmelerine ve işlemleri gerçekleştirmelerine olanak tanımakla birlikte internet sitesi işlevselliğini de arttıracaktır.

Erişebilirlik ise her kullanıcının, internet sitesinde sunulan bilgi ve hizmetlerden istifade etme ve kullanabilmede kullanıcının sahip olduğu cihaz, yazılım ve fiziksel kısıtlamalardan bağımsız olarak en geniş kullanıcı kitlesine hitap edebilecek şekilde erişiminin olmasında işlevselliği artırıcı bir diğer etkidir (KAMİS, 2018d).

Arama motoru uyumluluğu ise internet sitesinin arama motorlarında üst sıralarda yer alarak internet sitesinin erişilebilirliğinin ve ziyaretçi sayısının artırılmasında kullanılan işlevselliği artırıcı etkidir. MEBBİS'in kullanımının zorunlu olmasına bağlı olarak kullanıcı kitlesinin belli olması nedeniyle bu etkene çalışmada yer verilmemiştir.

2.1.2. Kamu Kurumu İnternet Sitelerinin İşlevselliği

Kamu kurumlarına ait internet siteleri, kurumlar ile hitap ettikleri hedef kitle arasında köprü işlevi görmektedir. Bu nedenle, internet sitelerinin, kurumun misyonu ve vizyonu doğrultusunda sağladığı hizmetlerin doğru ve etkili bir biçimde sunulabilmesi; hedef kitlenin beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verebilmesi; kolay erişilebilir ve kullanılabilir olması beklenmektedir (KAMİS, 2018a).

Kamu kurumlarına ait internet sitelerinin belirli bir kalite düzeyine ulaşması ve kullanımının artırılabilmesi için; belirlenmiş bazı standartlara uyumlu olarak geliştirilmesi gerekmektedir (Arsoy, Kalıpsız ve Öztürk, 2013, s. 2). ISO Standardı olarak da kaleme alınan kullanıcı merkezli yazılım geliştirme prensipleri, kamu internet sitelerinin geliştirilmesi sürecinde büyük önem taşımaktadır (KAMİS, 2018b).

Bu bağlamda birçok ülke kendi standartlarını hazırlamıştır. Ayrıca uluslararası rehberler çıkarılmış ve e-Devlet siteleri standartlara göre değerlendirmeye alınmıştır (Arsoy, Kalıpsız ve Öztürk, 2013, s. 2). Türkiye'de kamu internet siteleri için ilk sürümü 2006 yılında yayınlanan “Kamu Kurumları İnternet Sitesi Kılavuzu” farklı aralıklar ile güncellenerek internet üzerinden yayınlanmaktadır. Merkezi ve yerel düzeydeki tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca yeni açılacak internet sitelerinde, söz

konusu Kılavuz'da yer verilen usul ve esaslara uyulması 2007/4 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile zorunlu kılınmıştır. Kılavuz, en son 2014 yılında kamu internet sitelerinin kullanılabilirlik ve erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilmesi hedeflenen KAMİS projesi ile yeni teknolojiler doğrultusunda güncellenmiştir. Proje ile birlikte, kamu hizmeti sunan kurumların daha kullanılabilir ve erişilebilir internet sitelerine sahip olmaları için farkındalıklarının artırılması öngörülmektedir. 2014 yılında güncel kılavuzu esas alarak kurumların kullanımına yönelik TSE K 318 sayılı kriter hazırlanmıştır. Kılavuz ve rehberlerin dışında belge yönetimi, sistem yaşam döngüsü ve bilgi güvenliği gibi temel başlıklarda uluslararası standartlar yerleştirilerek Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından yayınlanmaktadır (TÜBİTAK-BİLGEM-YTE, 2017).

2.2. Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS)

2.2.1. MEBBİS'in Tanımı

Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS), Bakanlık koordinasyonundaki örgün ve yaygın eğitim kurumlarının eğitim kaynaklarının yönetimi için kullanılan kurumsal otomasyon ve e-Devlet uygulamasıdır (Dijital Dönüşüm, 2017).

MEB Bilgi İşlem Dairesi internet sitesinde yer alan MEBBİS Tanıtım Videosu bağlantısında yer alan içerikte MEBBİS'in tanımı benzer biçimde "MEB Bilgi İşlem Dairesi, Yönetim Bilgi Sistemleri Dairesi Başkanlığı tarafından görev bağlamında MEB Genel Müdürlüklerinin iş ve işlemlerinin çevrimiçi, güvenli ve şeffaf bir ortamda gerçekleştirilmesini sağlayan bilişim alt yapı sistemidir. İş özeti olarak; personellerin özlük ve kişisel bilgilerin tutulması, tayin ve ilk atamaların yapılması, hizmetiçi eğitim faaliyetleri, denetim, teftiş ve rehberlik sistemleri, sınav başvuruları, özel eğitim ve öğretime ait iş ve işlemler, Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursları işlemleri ve bakanlığımıza bağlı tüm kurumların takibinin yapılması, iş ve işlemlerinin elektronik ortamda takip edilmesi olarak listelenebilir. Hali hazırda aktif 70 modülle hizmet vermektedir. Birbirine farklı alanlarla bağlı modüllerle yaşayan ve genişleyen bir sistem haline gelen MEBBİS e-Devlet uygulamalarının en iyi örneklerinden biridir" şeklinde ifade edilmektedir (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2015).

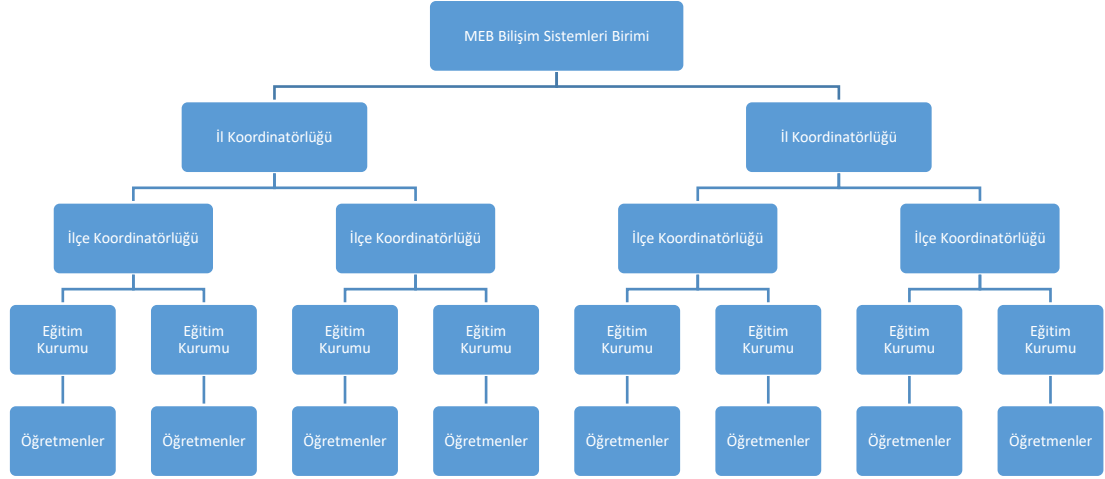
Yönetim bilgi sistemi, Kuşlu (2008, s. xx) tarafından “... yöneticilere bilgi temin eden ve karar vermeyi destekleyen bir sistemdir” şeklinde tanımlanmaktadır. “Yönetim bilgi sistemlerini kullanan yöneticilerin, planlama, denetim ve yürütme gibi işlemlere ayırdığı zaman azalacağından, güdüleme, önderlik, daha etkili çalışma yöntemleri geliştirme, okul çevresiyle daha iyi ilişkiler kurma gibi bilgisayarla yapılamayacak ve onların öncülüğünü gerektiren işlerle daha etkili olarak ilgilenebileceklerdir” (Çınar, 1997; Aksu ve Cantürk, 2016, s. 119). Bir yönetim bilgi sistemi olarak yönetimde MEBBİS’in önemi Kuşçu (2016, s. 41) tarafından “... bir kurum yöneticisinin, kurumuna tam anlamıyla hâkim olabilmesini sağlayan çok önemli bir uygulamadır” şeklinde ifade edilmektedir. Bu bağlamda MEBBİS’in diğer bir tanımı “... Millî Eğitim Bakanlığı hizmetlerinin, bilgi teknolojilerinden yararlanılarak verilen hizmetlerin hız ve kalitesini yükseltmeyi, merkezi bir karar destek ve kontrol sistemi oluşturmayı, hata oranlarının en aza ve bilgi paylaşımını amaçlayan bir yönetim bilgi sistemidir” (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2010; Turan, 2010, s. 81).

2.2.2. MEBBİS’in Amacı ve Kapsamı

Kuşçu (2016, s. 20, 22) tarafından MEBBİS’in amacının, “MEB'e bağlı tüm kurumların iş ve işlemlerini ilgili Genel Müdürlüklerin istekleri doğrultusunda elektronik ortama taşımak, sorgulanabilir ve şeffaf bir sistem oluşturup kurumların işlerini kolaylaştırmak ...” olduğu ve MEBBİS’in kapsamının ise “MEB'e bağlı Genel Müdürlükler, Devlet/Özel Kurumlar, bu kurumlardan hizmet alan bireyler ve MEB personeli” olduğu şeklinde ifade edilmektedir.

2.2.3. MEBBİS'in Yapılanması

Şekil 2.1'de MEBBİS yapılanmasının ters ağaç şeklinde düzenlendiği görülmektedir (Kuşçu, 2016, s. 38).

Şekil 2.1: MEBBİS'in Hiyerarşik Yapısı

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Bakanlık bünyesinde yürütülen MEBBİS ve e-okul Projelerinin şeffaf ve sağlıklı olarak yürütülebilmesi için İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde “MEBBİS İl/İlçe Yöneticisi” olarak görevlendirilecek ve görevlendirilmiş personelin görev tanımı, yetki ve sorumluluklarını tanımlamaya yönelik 19.08.2014 tarih 49473396/10.03/3450052 sayılı “Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri (MEBBİS) Bakanlık Merkez Teşkilatı Birimleri, İl ve İlçe Yöneticilerinin Görevlendirilme ve Çalışma Esaslarına Dair Yönetmelik” hazırlanmıştır. Bu Yönetmeliğin amacı bilişim altyapısını kullanan hizmetler için Bakanlık Merkez Teşkilatı Birimleri ile İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde MEBBİS Yöneticisi olarak görevlendirilecek personelin görev tanımları, görevlendirme ve çalışma esasları ile sorumluluklarını belirlemektir. MEBBİS İl/İlçe Yöneticileri, birimin görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve yönerge hükümleri uyarınca gereği gibi yerine getirilmesinden; yetkilerin yerinde, zamanında ve

gereğince kullanılmasından Bakanlık ile İl/İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne karşı doğrudan sorumludurlar. Bakanlık Merkez Teşkilatı Birimleri MEBBİS Yöneticileri Başkanlığına karşı doğrudan sorumludur (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2014).

Kuşçu (2016, s. 38) tarafından MEBBİS'te tanımlanan yetki ve sorumluluk dâhilinde il koordinatörlüklerinin tüm ilçe koordinatörlüklerinin iş ve işlemlerini yürütülmesinden sorumlu oldukları ve bu bağlamda iş yüklerinin yüksek olduğu, ilçe koordinatörlüklerinin ise ilçeye bağlı kurumların iş ve işlemlerle sınırlı olduğu ifade edilmektedir. Okulların yetkisinin ise kurum personeli ve kurum iş ve işlemleri ile sınırlı olduğu, bununla birlikte kurum personeline yönelik bazı işlemlerin okullara kapatılarak İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerince yapıldığı da ifade edilmektedir.

MEBBİS modülleri İl Millî Eğitim Müdürlüklerine, İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerine, Eğitim Kurumlarına ve Bakanlık personeli kullanımına göre farklılık göstermektedir. Bunu sağlamak amacıyla MEBBİS yapılanmasına uygun olarak kullanıcı tipleri belirlenmiş ve ilgili personelin modüllere erişiminin sağlanması ve modüller üzerinde yetkilendirilmesi amacıyla kullanıcı grupları oluşturulmuştur.

Okullarda görev yapan Millî Eğitim Bakanlığı personeli kullanıcıları üzerlerine tanımlanan yetkileri doğrultusunda Kişisel Kullanıcı ve yönetimle ilgili işlemlerde kullanılan Kurum Yetkili Kullanıcı tipleriyle sisteme giriş yapabilmektedir. Okul idarecileri, öğretmenler ve diğer memurlar kişisel kullanıcılardır. Kişisel kullanıcılar T.C. Kimlik Numaraları ve Kurum Yetkili Kullanıcı tarafından tanımlanan şifreleri (daha sonra değiştirebilirler) ile MEBBİS uygulamasına erişebilirler. Okul müdürleri ayrıca kurum yetkili kullanıcıdır. Kurum Yetkili Kullanıcılar, Kurum Kodu ve Kurum Şifreleriyle MEBBİS sistemine giriş yaparlar. MEBBİS sisteminde okul müdürleri kurumlarına ait tek bir kullanıcıdan işlemleri yapmak yerine müdür başyardımcısına, müdür yardımcılara veya ilgili personele T.C. Kimlik Numaralarıyla ilişkilendirilmiş kullanıcı oluşturması gerekmektedir. Alt kullanıcı oluşturulmazsa yapılan tüm işlemlerden Okul Müdürü sorumludur (Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015).

MEBBİS uygulamalarında yer alan modüllere erişim hakkı ve yetki seviyesi kullanıcı grupları seviyesinde ayarlanmaktadır. Kullanıcıların hangi modüllere ve modüllerin ekranlarına yetkilendirildiği (güncelleme, silme, ekleme ve görüntüleme)

dahil oldukları Kullanıcı Grubuna bağlıdır (Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü, 2015). Bu işlemler alt kullanıcılar için Okul Müdürü veya yetkilendirdiği kullanıcılar tarafından Kurum Yetkili Kullanıcı tipiyle MEBBİS Yönetici Modülünde yapılabilir.

2.2.4. MEBBİS İnternet Sitesi

MEBBİS internet sitesine site tasarımına uyumlu web tarayıcısı kullanarak <https://www.mebbis.meb.gov.tr> internet adresi üzerinden erişebilmektedirler. Şekil 2.2’da MEBBİS Ana Sayfa ekran görüntüsü verilmiştir.

Şekil 2.2: MEBBİS Ana Sayfa Ekranı

MEBBİS ana sayfasında Devlet Kurumları, Özel Eğitim ve Özel Öğretim, Personel İşlemleri, Ölçme Değerlendirme, Mali Takip Modülleri, Diğer Projeler ve Kurum Listesi, TABB-Doküman Modülü Menüleri ve Kurum Listesi

bağlantısı bulunmaktadır. Devlet Kurumları menüsünün altında 9 modül, Özel Eğitim ve Özel Öğretim menüsü altında 7 modül, Personel İşlemleri menüsü altında 13 modül, Ölçme Değerlendirme menüsü altında 3 modül, Mali Takip Modülleri menüsünde 9 modül ve Diğer Projeler menüsü altında 3 modüllere ait bilgilendirme bulunmaktadır.

MEBBİS internet sitesi ana sayfasının üst kısmında kullanıcıların giriş yapabilmesi için form alanı bulunmaktadır. Bu kısım ile ilgili geniş bilgilendirmeye 2.2.5.1. MEBBİS Kullanıcı Ekranı Girişi başlığı altında ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Bu formun altında ise duyuru ve bilgilendirmelerin yapıldığı bir bölüm bulunmaktadır. Bunların dışında ana sayfada sırasıyla soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru, e-Sertifika Belge Doğrulama modülü, MEB Yardım Masası, TEFBİS, Merkezi Sistem Sınavları Ücret Tahakkuk Programı, Doküman Yönetim Sistemi, e-Sınav İşlemleri Modülü, Millî Eğitim Bakanlığı Anket Programı, Okul Yönetim Bilgi Sistemi bağlantıları bulunmaktadır.

MEB Yardım Masası; MEBBİS Kullanıcıları ve diğer vatandaşların, MEB bünyesinde geliştirilen yazılımlarla ilgili problemlerini, isteklerini ve diğer taleplerini bildirecekleri, isteklerle ilgili süreci takip edebilecekleri bir sistemdir. Sistem son kullanıcı ve yazılım geliştiricileri arasında doğrudan iletişim kurulmasını sağlar. Bu sayede iletişim kaynaklı yaşanan hatalar ve gecikmeler asgari düzeye indirilir. Son kullanıcı tarafından iletilen talep sorumlu personele anında iletilerek ilgili süreç başlatılır. Sorumlu personel ilgili talebi inceleyerek en kısa sürede sonuçlandırır. Sistem iş süreçleri takibi, akıllı raporlama ile durum analizlerinin yapılmasını mümkün kılar. Analiz sonucunda gerekli iyileştirmelerin zamanında ve ekonomik bir şekilde yapılmasına olanak sağlar. Sisteme giriş iki türlü yapılabilmektedir. MEBBİS Kullanıcıları ana sayfada hali hazırda kullandıkları MEBBİS kullanıcı adı ve şifreleri ile giriş yapabilirler. MEBBİS Kullanıcıları doğrudan modül içerisinde de yardım masasına ulaşabilirler. Bunun için MEBBİS içerisinde iken, ilgili modülün araç çubuğunda yer alan “Yardım Masası” simgesine tıklayarak direkt sisteme giriş yapılabilir, ilgili modül kodu ve ekran kodu yardım masasına aktarılır. MEB personeli olmayan T.C. kimlik numaralı vatandaşlar ana sayfadaki formda MERNİS düğmesini kullanarak kendi T.C. kimlik numarasına ek olarak 1.Derece yakınlarından herhangi birisinin T.C. kimlik numarasını yazarak sisteme giriş yapabilirler (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Yardım Masası, 2015). <https://yardimmasasi.meb.gov.tr> internet adresinde

yer alan MEB Yardım Masası hizmetinden sadece MEBBİS kullanıcıları hizmet alabildiği görülmektedir.

2.2.5. MEBBİS Kullanıcı Ekranı

2.2.5.1. MEBBİS Kullanıcı Ekranı Girişi

MEBBİS internet sitesi ana sayfasının üst kısmında yer alan Kullanıcı Adı, Şifre ve Güvenlik Kodu alanlarının doldurularak sisteme giriş yapılması gerekmektedir. Resim olarak gösterilen Güvenlik Kodu bilgisini okumakta zorlananlar için ekran okuyucu ikonu erişilebilirlik seçeneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okullarda görev yapan Millî Eğitim Bakanlığı personeli kullanıcıları üzerlerine tanımlanan yetkileri doğrultusunda kişisel kullanıcı ve kurum yetkili kullanıcı tipleriyle sisteme giriş yapabilmektedir.

Kişisel kullanıcılar, Kişisel Kullanıcı tipiyle MEBBİS girişlerinde Kullanıcı Adı alanına T.C. kimlik numaralarını, Şifre alanına kişisel şifrelerini ve Güvenlik Kodu alanına ise ana sayfada yer alan kutu içerisindeki dört haneli sayıyı girmeleri gerekmektedir.

Yaşayan bir sistem olan MEBBİS'in hedefleri arasında "... bu sistemi çağın gereklerine uygun olarak sürekli güncel tutmak, tüm cihaz ve sistemlerde çalışabilir hale getirmek, daha çok mobil uygulama desteği sağlamak ve e-Devlet bütünleşmesini arttırmak ..." gelmektedir (Kuşçu 2016, s.22). Bu bağlamda, kişisel kullanıcıların kullanımına yönelik MEBBİS ana sayfasında e-Devlet Girişi bağlantısına yer verilmiştir. Bununla birlikte, MEB Personel mobil uygulaması, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından oluşturulmuş ve kişisel kullanıcıların kullanımına çeşitli yazılım marketlerinde hizmete sunulmuştur. MEBBİS internet sitesinde yer alan Mobil Uygulamalar bölümündeki ilgi bağlantıdan veya

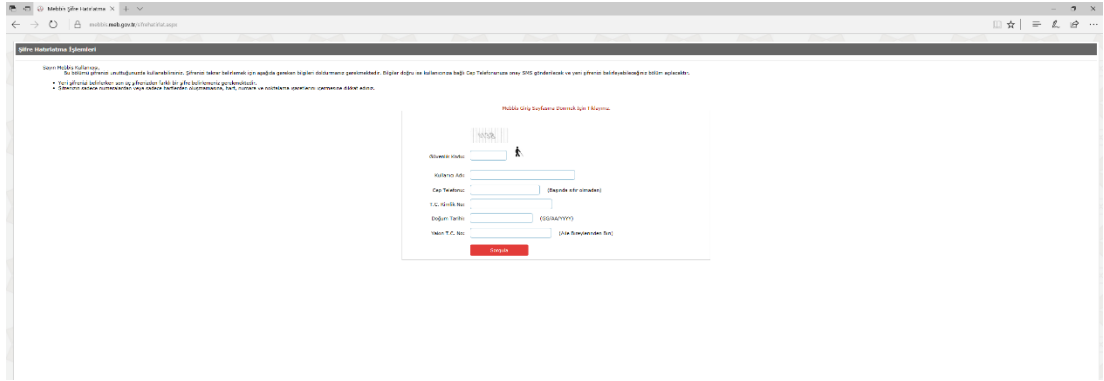
Şekil 2.3: MEB Personel Mobil Uygulaması

yüklenecek cihaza ait mobil işletim sistemine ait yazılım marketinden mobil uygulama indirilebilir. Şekil 2.3'te MEB Personel Mobil Uygulaması ekran görüntüsü

verilmiştir. Android işletim sistemine uygun tasarlanan uygulamaya MEBBİS kullanıcı adı (T.C Kimlik No) ve şifresi ile giriş yapılabilirken, IOS işletim sistemine uygun olan aynı uygulamaya Güvenlik Kodu bilgisinin de girilmesi gerekmektedir. Bu uygulama sayesinde MEB Personeli, kişisel bilgilerine ulaşabilir, hizmetiçi eğitimleri görüntüleyip başvurabilir, Bakanlık tarafından yapılan güncel duyurulara erişebilir, ders programlarını da görebilirler. Uygulama tüm içeriklerini MEBBİS (<https://mebbis.meb.gov.tr>) ve e-okul (<https://e-okul.meb.gov.tr>) sistemlerinden almaktadır (Google Play, 2016), (App Store, 2017).

Kurum yöneticileri, Kurum Yetkili Kullanıcı tipliyle MEBBİS girişlerinde tarafından Kullanıcı Adı alanına kurum kodu, Şifre alanına MEBBİS kurum şifresi ve Güvenlik Kodu alanına ise ekranda yer alan kutu içerisindeki dört haneli sayıyı girmeleri gerekmektedir. Kurum yöneticileri tarafından oluşturdukları alt kullanıcılar da yetkileri dâhilinde kendi kullanıcı adları, kullanıcı şifreleri ile kurum girişi yapabilmektedir.

MEBBİS kullanıcıları şifrelerini unutmaları halinde Şifremi Unuttum bağlantısına tıklayarak yeni şifre tanımlayabilirler. Şekil 2.4'te MEBBİS Şifre Hatırlatma İşlemleri ekran görüntüsü verilmiştir.

Şekil 2.4: MEBBİS Şifre Hatırlatma İşlemleri Ekran Görüntüsü

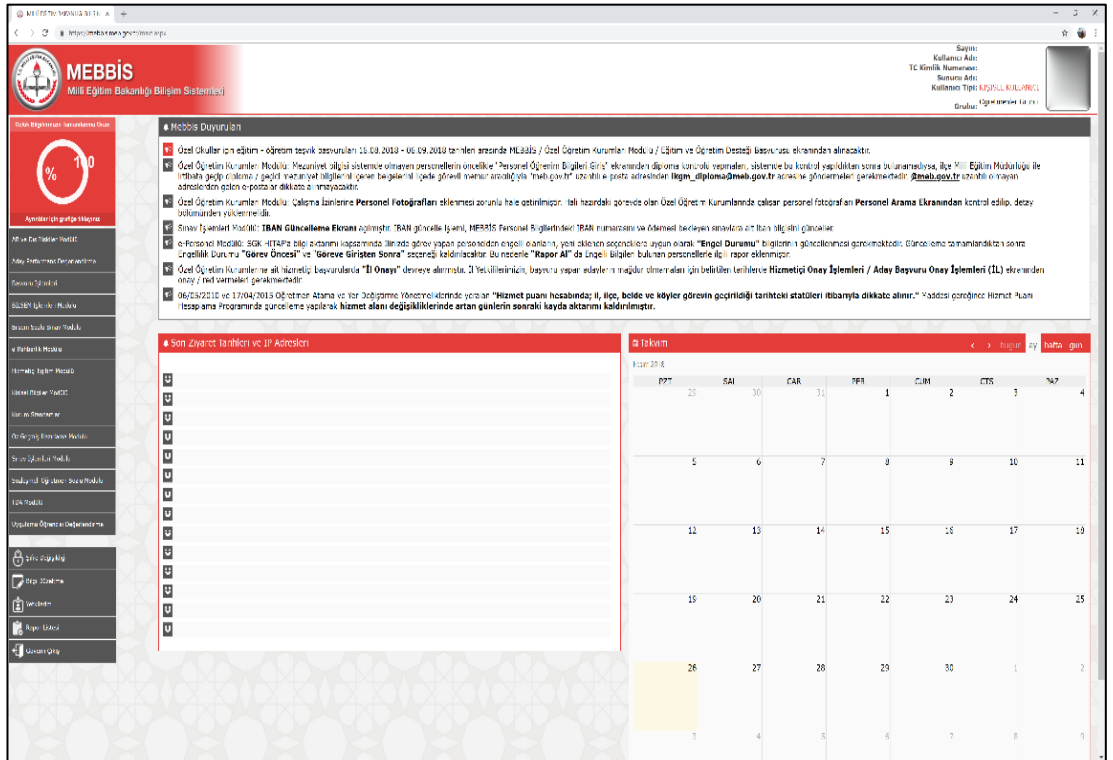
2.2.5.2 MEBBİS İnternet Sitesi Kullanıcı Ekranı Ara Yüzü

Okul yöneticileri, öğretmenler ve diğer Bakanlık personelleri T.C. Kimlik numaraları ile Kişisel Kullanıcı olarak MEBBİS'de oturum açıldığı zaman buldukları kullanıcı grubuna ait modüller ekranın sol tarafına gelmektedir. Okul yöneticileri ve öğretmenler Kişisel Kullanıcı olarak sisteme giriş yaptıklarında dahil

oldukları Öğretmenler Grubuna ait 14 modül ekranının sol tarafında görülmektedir. Bu modüller sırasıyla AB ve Dış İlişkiler Modülü, Aday Performans Değerlendirme Modülü, Başvuru İşlemleri Modülü, BİLSEM İşlemleri Modülü, BİLSEM Sözlü Sınav Modülü, E-Rehberlik Modülü, Hizmetçi Eğitim Modülü, Kişisel Bilgiler Modülü, Kurum Standartları, Öz Geçmiş Hazırlama Modülü, Sınav İşlemleri Modülü, Sözleşmeli Öğretmen Sözlü Modülü, TDA Modülü, Uygulama Öğrencisi Değerlendirme Modülüdür. İlgili modüller, sürekli ve dönemsel olarak kullanıcıların kullanımına açık olmada farklılık gösterebilmektedir.

Ekranın sol tarafında modül listesinin üstünde bulunan Özlük Bilgileri Kontrol uygulaması, kişisel şifresiyle sisteme giriş yapan kullanıcıların özlük bilgilerinin tamamlanma oranlarının grafiksel ve liste olarak görüntülenmesine olanak sağlar. Ayrıntılı bilgilendirme bağlantısına tıklanarak Özlük Bilgileri Durum Detay Tablosu açılır penceresinden kurum çalışanının MEBBİS’de kayıtlı özlük bilgilerinin tamamlanma durumu gözlemlenebilir. Kurum çalışanları varsa eksik olan veya güncellenmesi gereken özlük bilgilerini kurumlarına bildirmekle yükümlüdürler.

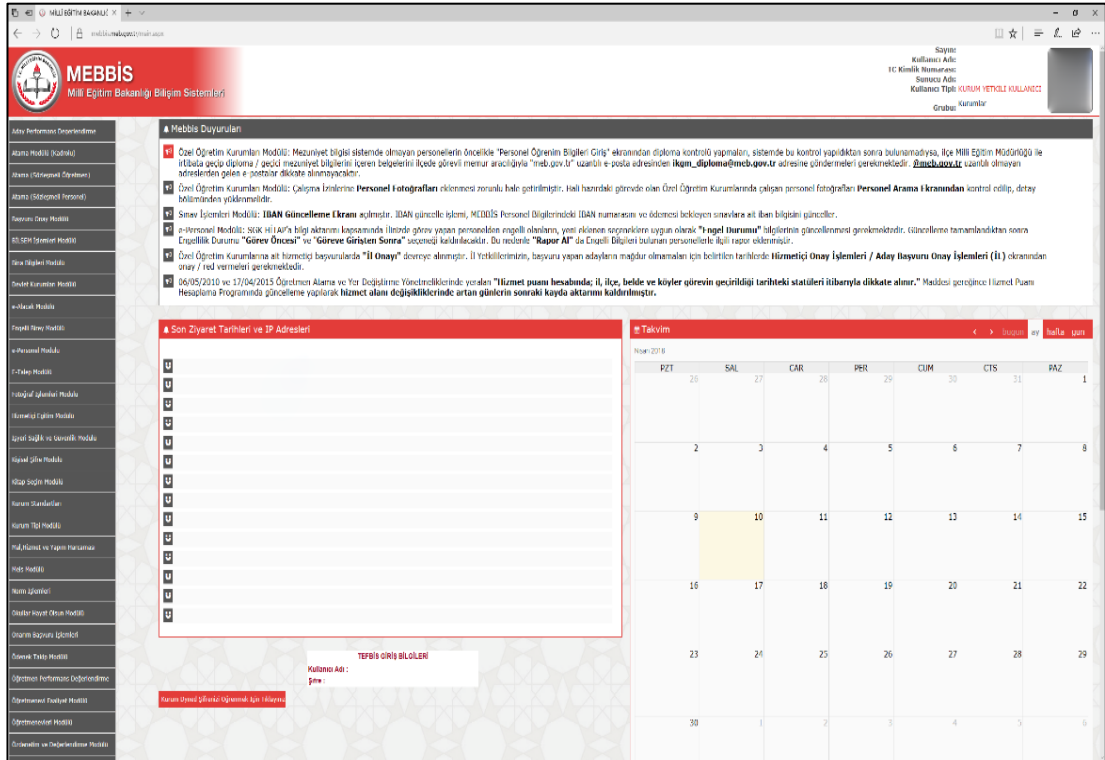
Şekil 2.5’te MEBBİS Kişisel Kullanıcı Ekranı görüntüsü verilmiştir.

Şekil 2.5: MEBBİS Kişisel Kullanıcı Ekranı

Okul yöneticileri kurum koduyla ve okul yöneticileri tarafından tanımlanan alt kullanıcılar tanımlandıkları kullanıcı adıyla Kurum Yetkili Kullanıcı olarak MEBBİS’de oturum açtıkları zaman dahil oldukları kullanıcı grubuna ait modüller ekranın sol tarafında gelmektedir. MEBBİS kurum yöneticisi olarak okul müdürleri Kurum Yetkili Kullanıcı olarak sisteme giriş yaptıklarında dahil oldukları gruba ait 40 modül (bazı illerde fazla veya az olabilir) ekranın sol tarafında görülmektedir.

Şekil 2.6’da MEBBİS Kurum Yetkili Kullanıcı Ekranı görüntüsü verilmiştir.

Şekil 2.6: MEBBİS Kurum Yetkili Kullanıcı Ekranı

Bu modüller sırasıyla Aday Performans Değerlendirme, Atama Modülü (Kadrolu), Atama (Sözleşmeli Öğretmen), Atama (Sözleşmeli Personel), Başvuru Onay Modülü, BİLSEM İşlemleri Modülü, Bina Bilgileri Modülü, Devlet Kurumları Modülü, e-Alacak Modülü, Engelli Birey Modülü, e-Personel Modülü, E-Talep Modülü, Fotoğraf İşlemleri Modülü, Hizmetçi Eğitim Modülü, İşyeri Sağlık ve Güvenlik Modülü, Kişisel Şifre Modülü, Kitap Seçim Modülü, Kurum Standartları, Kurum Tipi Modülü, Mal, Hizmet ve Yapım Harcaması, MEİS Modülü, Norm İşlemleri, Okullar Hayat Olsun Modülü, Onarım Başvuru İşlemleri, Ödenek Takip Modülü, Öğretmen Performans Değerlendirme, Öğretmenevi Faaliyet Modülü,

Öğretmenevleri Modülü, Özdenetim ve Değerlendirme Modülü, Performans Yönetim Sistemi, Personel Kimlik Kartı, RAM Modülü, Sınav Binaları, Sınav İşlemleri Modülü, Sosyal Tesis Modülü, Temel Eğitim Ödenek İşlemleri, Uygulama Öğrencisi Değerlendirme, Ücretli Öğretmen Görevlendirme, Yardımcı Hizmetler Modülü, Yönetici Modülüdür. İlgili modüller, sürekli ve dönemsel olarak kullanıcıların kullanımına açık olmada farklılık gösterebilmektedir.

Bununla birlikte aynı kullanıcı grubuna dahil olunması nedeniyle farklı kurumların ekranlarında aynı modüller yer almaktadır. Bu durum da kurumu ilgilendiren modüllerin yanında kurum tarafından kullanılmayan modüllerin de yer almasına ve doğal olarak listenin kabarık olarak görünmesine neden olmaktadır (Kuşçu, 2016, s. 34).

Ekranın orta ve sağ tarafında hem kişisel kullanıcılar için hem de kurum yetkili kullanıcılar için MEBBİS ile ilgili yapılan bilgilendirmeleri içeren MEBBİS Duyuruları kutusu, kullanıcının bağlandığı IP ve zamanı belirten Son Ziyaret Tarihleri ve IP Adresleri bilgi kutusu ile eğitimle ilgili iş ve işlemlerin yer verildiği Takvim kutusu bulunmaktadır.

Ekranın sol alt kısmında her iki kullanıcı tipi için geçerli Şifre Değişikliği, Bilgi Düzeltme, Yetkilerim, Rapor Listesi, Güvenli Çıkış bağlantıları yer almaktadır. Şifre Değişikliği bağlantısı ile kullanıcılar şifrelerini değiştirebilirler. Bilgi Değişikliği Bağlantısı ile Kişisel Kullanıcılar cep telefonu ve e-posta bilgilerini güncelleyebilirler. Bilgi değişikliği işlemi sırasında kullanıcıların cep telefonlarına bir onay kodu gelmektedir. Kurum Yetkili kullanıcılar ise Bilgi değişikliği işleminde T.C. Kimlik numarası, cep telefonu ve e-posta bilgilerini güncelleyebilirler. Yetkilerim bağlantısında kullanıcıların yetkileri dahilindeki modüller gösterilmektedir. Modül kodu, modül adı, ekran kodu, ekran adı ile Ekleme, kaydetme, güncelleme, silme, görme, yazdırma işlemlerinden hangilerini yapabileceği bilgisi tablo halinde gösterilmektedir. Rapor Listesi bağlantısında kullanıcıların yetkileri dahilinde olan modüller gösterilmektedir. Modül adı, ekran kodu, ekran adı, raporun kodu ve raporun açıklaması bilgisi tablo halinde gösterilmektedir. Güvenli Çıkış bağlantısına tıklanarak MEBBİS oturumu sonlandırılmaktadır.

2.3. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

MEBBİS'in işlevselliği alan yazında kendine fazla yer bulmadığı görülmektedir. Alan yazında yer alan bazı çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

Kuşçu (2016) tarafından eğitimde kullanılan bir e-Devlet uygulaması olan MEBBİS'in etkililiğini, kurum yöneticileri gözüyle incelendiği çalışmada karma araştırma yöntemi kullanıldığı belirtilmektedir. Araştırma evrenini 81 ildeki eğitim kurumu yöneticilerinin oluşturduğu çalışmada, örneklem olarak Körfez Bölgesini oluşturan dört ilçe oluşturduğu ve bu dört ilçede görev yapan 232 kurum yöneticisi ile internet yoluyla ve yüz yüze görüşme yapılarak veriler toplandı belirtilmektedir. Araştırma verilerine ait nicel kısım Yeşilyurt ve Gül (2007) tarafından geliştirilen, 26 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçek, üç boyuttan oluşan "Bilgisayar Kullanma Becerileri ve Bilgisayara Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanarak elde edildiği belirtilmektedir. Nitel kısım ise MEBBİS ile ilgili sekiz maddelik görüşme soruları uygulanarak elde edildiği belirtilmektedir. Nicel veriler SPSS 21 programı kullanılarak değerlendirildiği ve değişkenlerin analizinde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanıldığı belirtilmektedir. Nitel soruların analizinde ise betimsel analiz metotları kullanıldığı ve bulgular, frekans tabloları oluşturularak değerlendirildiği belirtilmektedir. Araştırma sonunda kurum yöneticilerinin bilgisayara yönelik tutumlarına ait ortalamanın orta düzeyde ($Ort=3,384$, $ss=0,416$) olduğu tespit edildiği, mevcut olanaklar ve bilgisayar kullanma becerileri orta yeterlilikte çıktığı, okullardaki kullanım düzeyi ise zayıf düzeyde yeterli çıktığı. MEBBİS'te en çok e-personel modülünün kullanıldığı, en olumlu yönünün bilgiye hızlı erişim olduğu, en olumsuz yönünün raporlama kısmı olduğu, bilgisayar kullanma becerisiyle temel düzeyde ilişkili olduğu bulguları elde edildiği ifade edilmektedir. Araştırma sonucunda kurum yöneticilerinin, MEBBİS uygulamasına oldukça olumlu baktıkları görülmekte ve eğitim kalitesi anlamında önemli bir açığı dolduran MEBBİS uygulamasının, yöneticilerin gözüyle, yeterli ve etkili bir uygulama olduğu sonucuna ulaşıldığı şeklinde ifade edilmektedir.

Şahin ve Baturay (2011) tarafından MEBBİS internet sitesinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi ve analizinin yapıldığı çalışmada, MEBBİS internet sitesi kullanıcı anketleri ile altı kullanılabilirlik faktörü (Kontrol edilebilirlik, Öğrenilebilirlik, Yardım edilebilirlik, Görünürlük, Etkinlik ve Memnuniyet) açısından

değerlendirildiği ve kullanıcı memnuniyeti ölçüldüğü belirtilmektedir. Çalışmaya Millî Eğitim Bakanlığında görev yapmakta olan 150 öğretmen katıldığı ve öğretmenlerin MEBBİS internet sitesi hakkındaki görüşlerinin tespitinde betimsel tarama yöntemi kullanıldığı belirtilmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kılıç ve Güngör (2006) tarafından geliştirilen “Kullanıcı Memnuniyet Anketi” kullanıldığı belirtilmektedir. Bu görüşlerin diğer değişkenler (cinsiyet, mezun olunan okul türü, görev yapılan kurum) arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde ise ilişkisel tarama yapıldığı belirtilmektedir. Veriler, betimsel istatistik, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (One Way Anova) ve Tukey HSD testi teknikleri kullanılarak analiz edildiği, elde edilen bulgular yorumlandığı belirtilmektedir. Görüşleri alınan öğretmenlere göre MEBBİS internet sitesinin kullanılabilirliğinin yüksek olduğu görüldüğü, ayrıca ortaya çıkan bu sonucun çalışmada kullanılan değişkenlere göre bir farklılık göstermediği tespit edildiği ifade edilmektedir. Öğretmenlerin “Kullanıcı Memnuniyet Anketinin” her bir maddesi için verdikleri cevaplar ayrı ayrı analiz edildiğinde ise internet sitesini kullanırken kontrolün kendilerinde olduklarını belirttikleri ifade edilmektedir. İnternet sitesinin öğrenilebilirliğinin kolay olduğunu, internet sitesinde yardım edilebilirliğin yeterli olduğunu ama internet sitesinde gezinirken meydana gelen hataların kolay ve hızlı düzeltilmesi konusunda kararsız olduklarını ifade ettikleri, internet sitesinin görünürlüğünün uygun ve içeriğin anlaşılmasında yardımcı olduğunu, internet sitesinin etkinliğinin yeterli düzeyde olduğunu dile getirdikleri ifade edilmektedir. Katılımcılar son olarak bu internet sitesi kullanımından memnun oldukları yönünde görüş bildirdikleri ifade edilmektedir. Kullanıcı Memnuniyet Anketinde yer alan “Bilgiye kısa sürede ulaşım” sorusu incelendiğinde, erkek öğretmenler, bayan öğretmenlere göre; Fen Edebiyat Fakültelerinden mezun olan öğretmenler, BESYO’dan mezun olan öğretmenlere göre; okuldaki görevi yönetici olan öğretmenler, diğer öğretmenlere göre; MEBBİS internet sitesinde bilgiye daha kısa sürede ulaşabildiklerini dile getirdikleri ifade edilmektedir. “Görsel tasarımdan memnun kalma” sorusu incelendiğinde, Fen/Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenler, Düz/Genel Liselerinde görev yapan öğretmenlere göre; okuldaki görevi yönetici olan öğretmenler, diğer öğretmenlere göre; MEBBİS internet sitesinin görsel tasarımından daha çok memnun olduklarını ifade ettikleri belirtilmektedir. “Hataların kolay ve hızlı düzeltilmesi” sorusu incelendiğinde ise evlerinde internet bağlantısı bulunduran öğretmenler, evlerinde internet bağlantısı

bulundurmayan öğretmenlere göre; görev yılı 16 yıl ve yukarısı olan öğretmenler, görev yılı 1-5 yıl arası olan öğretmenlere göre; MEBBİS internet sitesinde gezinirken hata yaptıkları zaman hataların daha kolay ve hızlı düzeltilebildiğini belirttikleri ifade edilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada Millî Eğitim Bakanlığı'nın bir yönetim bilgi sistemi olan MEBBİS e-Devlet uygulamasının kişisel ve yönetsel işlemlerdeki işlevselliğinin okul yöneticilerinin bakış açısından saptanması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi herhangi bir konuda derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilgi toplamaya olanak veren, sınırlı sayıda kişinin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma yöntemidir. Nitel araştırmalar insan davranışlarını bulunduğu ortam içinde esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırmaya imkân verir (Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırmada nitel araştırma yöntemi durum çalışması tekniği kullanılmıştır. Durum çalışması güncel bir olguyu gerçek yaşam çerçevesi içinde ele alan, olgu ve içerik arasındaki sınırların belirsiz olduğu, çok sayıda delil veya veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma desendir (Yin, 1984; Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırmanın farklı türdeki okullarda görev yapan okul yöneticileri ile gerçekleştirilmesi sebebiyle araştırmada durum çalışması tekniği desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül çoklu durum desenlerinde, birden fazla kendi başına bütüncül olarak algılanabilecek durum söz konusudur. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılı, Antalya ili merkez ilçelerinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan okullarda görevli 4 müdür ve 4 müdür yardımcısı oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışmanın grubu nitel araştırma yönteminde kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay erişilebilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemi, nitel araştırma geleneğine uygun olan ve yaygın bir şekilde kullanılan örnekleme çeşididir (Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2013). Amaçlı örnekleme yöntemi, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur (Çivilidağ, Günbayı ve Yörük, 2015; Yıldırım & Şimşek, 2013). Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ise araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Genellikle, kolay ulaşılabilen örneklem göreceli olarak daha az maliyetlidirler. Ayrıca, tanıdık bir örneklem üzerinde çalışma, bazı araştırmacılar için daha pratik ve kolay algılanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çalışmada kolay ulaşılabilir durum örneklemesinin kullanılmasının nedeni, Antalya ili merkez ilçelerindeki MEBBİS kullanıcı grubu aynı fakat farklı türdeki okulların yöneticileri ile görüşmelerin yapılması için okullar arasındaki ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla birbirine yakın okulların tercih edilmesidir.

Kodlama esnasında etik ilkeler gereği okul yöneticilerinin isimleri verilmemiş; yöneticiler okul müdürleri için M1, M2, ..., müdür yardımcıları için MY1, MY2, ... vb. şeklinde kodlanmıştır.

Katılımcılara ait demografik veriler Tablo 3.1’de sunulmuştur:

Tablo 3.1: Katılımcılara Ait Demografik Veriler

	n	%
Kurum Türü		
Ortaokul	4	50,00
Lise	4	50,00
Kurumdaki Görevi		
Müdür	4	50,00
Müdür Yardımcısı	4	50,00
Yöneticilik Kıdemi		
1-5 Yıl	6	75,00
6-10 Yıl	1	12,50
10 Yıl ve üzeri	1	12,50
Cinsiyet		
Erkek	3	37,50
Kadın	5	62,50
Eğitim Durumu		
Lisans	4	50,00
Lisansüstü	4	50,00

Katılımcılara ait kodlamalara ait veriler Tablo 3.2’de sunulmuştur:

Tablo 3.2: Katılımcılara Ait Veriler

	Okul Türü	Cinsiyet	Kıdem Yılı	Eğitim Durumu	Yaş
M1	Lise	Erkek	4	Yüksek Lisans	43
M2	Lise	Erkek	4	Lisans	39
M3	Ortaokul	Erkek	3	Lisans	38
M4	Ortaokul	Kadın	6	Yüksek Lisans	36
MY1	Lise	Kadın	2	Lisans	33
MY2	Lise	Kadın	19	Yüksek Lisans	39
MY3	Ortaokul	Kadın	1	Yüksek Lisans	47
MY4	Ortaokul	Kadın	3	Lisans	30

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kapsamında verilerin toplanmasında yarı-yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir. Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacılara konunun ana çerçevesini belirleyip kendi konuları kapsamında soru sorma olanağı verirken, aynı zamanda görüşme sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlara göre sorular eklemeye fırsat veren esnek bir yapı sunmaktadır (DiCicco-Bloom ve Crabtree, 2006; Dinç, 2015). Araştırmacı, görüşme yaptığı kişinin verdiği cevaplara odaklanarak konu hakkında derinlemesine bilgi edinme fırsatı bulur (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2013; Dinç, 2015). Yarı-yapılandırılmış görüşme formu sahip olduğu belirli düzeydeki standartlığı ve aynı zamanda esnekliği nedeniyle eğitimbilim araştırmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır (Türnüklü, 2000; Dinç, 2015). Bu yöntemde araştırmacı ilgili kişi veya kişilerle görüşme yapmadan önce araştıracağı veya soracağı soruları belirler. Katı bir şekilde bu sorulara bağlı kalmasa da bu soruların görüşmesinde kendisine rehberlik etmesini amaçlar. Soruların sorulma sırası kişiden kişiye farklılık gösterdiği gibi ifade edilme biçimleri de farklıdır. Bir ölçüde serbest bir uygulamaya sahip olmakla birlikte önceden hazırlanmış bir plan çerçevesinde yürütül düğünden toplanan veriler sistematik bir kümelenmeye sahiptir ve bu nedenle de daha kolay analiz edilir (Şencan, 2005).

Araştırmacı tarafından kuramsal bilgiler derinlemesine incelenerek araştırmanın problemine uygun verilerin toplanabilmesi için bir görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan görüşme formunun amaca ne derece hizmet ettiği, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğini kontrol etmek amacıyla tez danışmanının görüşlerine sunulmuş, tez danışmanı önerileri doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. İkinci aşamada görüşme sorularının uygun ve anlaşılır olup olmadığını belirlemek için bir okul yöneticisi ile ön görüşme yapılmıştır. Ön görüşme sonrası anlaşılamayan, cevaplandırılmayan ya da eklenebilecek araştırma problemine uygun nitelikte diğer soru önerileri tez danışmanı görüşleri dikkate alınarak araştırmacı tarafından görüşme formunun son şekli verilmiştir.

Görüşme formu iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, okul yöneticilerinin görev yaptığı ilçe, kurum türü, kurumdaki görevi, yöneticilik kıdemi, yaş, cinsiyet ve

eğitim durumlarının yer aldđđı sorulara yer verilmiştir. İkinci kısımda ise araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanmış sorular yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, okul yöneticilerinin MEB’de MEBBİS e-Devlet uygulamasının kullanılabilirliğine dair görüşlerini belirlemek için açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmanın yapılabilmesi için gerekli resmi işlemlerin tamamlanması sonrası 2018 yılı şubat-Mayıs ayları içerisinde görüşme süreci gerçekteşmiştir. Görüşme formu ilgili resmi yazıya istinaden Antalya ili merkez ilçelerindeki okullara ulaşmıştır. Görüşmelerin tamamı, okul yöneticilerinden randevu alınarak, belirlenen tarihlerde araştırmacı tarafından yüz yüze bireysel olarak yapılmıştır. Araştırmacı görüşmenin başlangıcında, amacını ve görüşmenin nasıl yürütüleceğini okul yöneticilerine açıklamıştır. Görüşmeler okul yöneticilerinin kendi odaları veya sessiz-sakin olan kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda MEBBİS internet sitesi uygulamasına erişebilecekleri bir bilgisayar ve İnternet’e bağlanabilecekleri kablolu/kablosuz ađ desteği ile gerçekteştirilmıştir. Görüşme soruları her bir katılımcıya, aynı sözcüklerle ve aynı anlamı çağrıştıracak tonlamalarla yöneltilmıştir. Görüşmeler yaklaşık 30-45 dakika sürmüştür. Görüşmeler sırasında okul yöneticilerinden izin alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazına ek olarak görüşmeler sırasında önemli görülen kısımlar not edilmiştir. Araştırmaya katılan okul yöneticileri hiçbir zorunluluk altında tutulmamış; gönüllülük ilkesine riayet edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerin analizi.

Veri toplama işlemi tamamlandıktan sonra veriler hiçbir değişiklik yapılmadan transkript edilmiştir. Araştırmacı, toplanan verilerin tamamını kendisi transkript etmiş; böylece verilerin tamamına aşına olmuştur. Transkript işi tamamlandıktan sonra araştırmacı verileri tekrar okumuş ve veri analizi aşamasına geçmiştir. Veri analizi NVIVO 12 bilgisayar yazılımını kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik

analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, tekrarlanabilir bir tekniktir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde sınıflandırmak ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Frekans analizi, içerik analizinin bir ögesidir ve frekans analizi ile bulunan temalara bağlı alt temalar, önemlilik derecesine ve sıklığına göre sınıflanmaya tabi tutulur (Bilgin, 2006). Bu araştırmada frekans ve yüzde analizi kullanılmış; görüşme yapılan katılımcıların yanıtları sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Benzer anlam taşıyan görüşler aynı kod altında toplanarak kodların tekrarlanma sayıları (frekans) belirlenmiştir. Benzer kodların bir araya getirilmesiyle taslak temalara ulaşılmıştır. Analizin ardından sonuçlar, nitel araştırma konusunda bilgisi ve tecrübesi olan bir öğretim üyesi tarafından incelenerek, uzman görüşü alınmıştır. Araştırma verileri ve yapılan kodlamalar tekrar gözden geçirilerek kod ve temalar son haline getirilmiştir. Bu temalandırma sonucu oluşan alt temalar da frekanslarına göre tablolar şeklinde bulgular kısmında yer verilmiştir. Ayrıca bu temalar, katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek araştırmanın inandırıcılığı yükseltilmeye çalışılmıştır.

3.5.2. Araştırmada yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları.

Nicel ve nitel araştırmada kullanılan geçerlik ve güvenilirlik kavramları birbirinden farklıdır. Nicel araştırmada kullanılan, “iç geçerlik”, “dış geçerlik”, “iç güvenilirlik” ve “dış güvenilirlik” kavramları yerine; nitel araştırmada, “inandırıcılık”, “aktarılabirlik”, “tutarlılık” ve “teyit edilebilirlik” gibi kavramlar kullanılmaktadır (Linkoln ve Guba, 1985; Ulubey, 2015). Araştırmada uzman incelemesi, katılımcı teyidi ve katılımcılarla yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutularak uzun süreli etkileşim yollarıyla iç geçerlik (inandırıcılık) sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabirliğini) artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılan işlemler ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde aktarılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Ayrıca, katılımcılara ait (kişisel bilgileri hariç)

görüşme veri metinleri ile araştırmacı tarafından içerik analizi sonucu ulaşılan temalardan oluşan kodlama anahtarı nitel araştırma konusunda deneyimli bir öğretim üyesine verilmiş, her bir veri metnine ilişkin oluşturulan tema ve alt temaların uygunluğu konusunda görüş bildirmesi istenmiştir. Oluşturulan temalar uygun ise o temaların karşısında bulunan kısma “X” ile işaretleme yapması, uygun değil ise açıklama kısmına uygun olan temayı yazması istenmiştir. Uzman görüşü alındıktan sonra, uzman ve araştırmacı bir araya gelerek görüş ayrılığı olan temalar konusunda tartışmış ve karara varmışlardır. Daha sonra kodlama anahtarında yer alan her bir temaya ilişkin görüş birliği ve görüş ayrılığı biçiminde işaretleme yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğinin hesaplanması için Miles ve Huberman’ın (1994) görüş birliği formülü [$Güvenirlik = (Görüş\ Birliği / (Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)) \times 100$] kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği %95,65 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkmaması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bu oran, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir. Araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için araştırmada veri kaynağı olan katılımcılar ve analiz yöntemleri ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca, başka araştırmacıların talep etmesi ya da gelecekte başka bir araştırmada karşılaştırmalar yapmak amacı ile araştırmanın ham verileri saklanarak da dış güvenilirlik artırılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Katılımcıların MEBBİS'i Nasıl Tanımladıklarına İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, MEBBİS'i nasıl tanımladıkları sorulmuştur. Tablo 4.1'de katılımcıların MEBBİS'i nasıl tanımladıklarına ilişkin görüşlere ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1: Katılımcıların MEBBİS'i Nasıl Tanımladıklarına İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Yönetim Bilgi Sistemi	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00
2	e-Devlet Uygulaması	√					√		√	3	37,50

Tablo 4.1'de katılımcıların MEBBİS'i nasıl tanımladıklarına ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı, “Yönetim Bilgi Sistemi” (n=%100,00) şeklinde ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar buna ek olarak “e-Devlet Uygulaması” (n=%37,50) şeklinde ifade de etmişlerdir.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS, kurum ve personel bilgilerinin tutulduğu, kuruma ait bina, altyapı, ayni/nakdi harcamalar ve talep-onay iş ve işlemleri ile personel özlük işlemleri ve başvuru/onay iş ve işlemlerinin çevrim içi, güvenli ve şeffaf bir ortamda gerçekleştirilmesi amacıyla modüller halinde tasarlanmış kurumumuzun hafızası olarak nitelendirdiğim kurumsal otomasyon ve e-Devlet uygulamasıdır(M1-1, 1, 2).

MEB'in kurumları ve personeline ait iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü yönetim bilgi sistemidir(M2-1, 1).

MEB'in kurumları ve personeline ait iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütülmesi için mevcut yönetim hiyerarşisine uygun olarak tasarlanmış yönetim bilgi sistemi olarak tanımlayabilirim(M3-1, 1).

Kurumların iş ve işlemlerinin elektronik ortamda hızlı, güvenilir ve takip edilebilir şekilde yapılabilmesi amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış önemli bir yönetim sistemidir(M4-1, 1).

MEBBİS'in tanımı, Millî Eğitim Bakanlığı'nun her derece ve türdeki kurumuna ait bilgilerinin tutulduğu arşiv mahiyetindeki e-yönetim bilgi sistemidir(MY1-1,1).

Öğretmen özlük işlemleri ve okula ait tüm işlemlerin gerçekleştirildiği yönetim bilgi sistemi ve e-Devlet uygulamasıdır(MY2-1, 1, 2).

Millî Eğitim Bakanlığı'nun kurum ve personel yönetim bilgi sistemidir(MY3-1,1).

Kurum ve kurum personeli iş ve işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve kayıt altına alınması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından modüller halinde tasarlanmış yönetim bilgi sistemi ve e-Devlet uygulamasıdır(MY4-1, 1, 2).

4.2. Katılımcıların MEBBİS'in Yönetsel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, “kurumu tanıma”, “performans yönetimi”, “kurum analizi” ve “kurum gelişimi” bakımından MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.2.a'da katılımcıların kurumu tanıma bakımından MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.2.a: Katılımcıların MEBBİS'in Kurumu Tanıma Bakımından Yönetsel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1.a	Okul Yöneticilerine Kurum ve Personel Hakkında Veri Sağlama	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00
2.a	Üst Kurumlara Doğrudan Veri Sağlama		√		√					2	25,00

Tablo 4.2.a'da okul yöneticilerinin kurumu tanıma bağlamında MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı MEBBİS'in “Okul Yöneticilerine Kurum ve Personel Hakkında Veri Sağlama” (n=%100,00) rolünün olduğu ifade etmişlerdir. Araştırmaya göre, “Üst Kurumlara Doğrudan Veri Sağlama” rolü de (n=%25,00) bu bağlamda MEBBİS'in diğer bir rolüdür.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS, kuruma ve personele ait verileri bir çatı altında tutması ve bu verilere erişimin kolaylığı sebebiyle kurumu ve kurumun paydaşlarından öğretmen ve diğer personeli tanıma fırsatı vermektedir(M1-2, 1.a).

MEBBİS kurumla ilgili gerek çalışanların özlük bilgileri gerekse de kuruma ait fiziki imkânlardan tutun ödenek işlemleri, aynı nakdi harcamalara kadar geniş bir yelpazede kurum yöneticilerine ve üst kademedeki kurumlara veri sağlamaktadır(M2-2, 1.a, 2.a)

MEBBİS, kurumun fiziki durumu, fatura girişleri, ihtiyaç bildirimleri, personellerine ait birçok bilgiyi barındırmakta olduğu için yönetsel anlamda kurumumuzu tanıma fırsatı vermektedir(M3-2, 1.a).

MEBBİS personel ve kuruma ait birçok bilgiyi verilen yetkiler çerçevesinde sunmaktadır. MEBBİS'deki bilgiler hem okul yöneticilerine hem de üst kurumlara açıktır. Bu da kuruma ait bilgi taleplerinin hızlı bir şekilde gidermesine olanak sağlamaktadır (M4-2, 1.a, 2.a).

MEBBİS, kuruma ait çalışanların özlük bilgileri, eğitim ortamı, norm durumu vb. geniş alanda okul yöneticilerine kurumu tanımada veri sağlamaktadır (MY1-2, 1.a).

MEBBİS'de öğretmenlerimizin özlük bilgilerinden tutun fiziki olanaklarına kadar birçok veriyi barındırmaktadır. Bu ise kurumun mevcut durumunu görerek analiz etmede ve alınacak tedbirlerin neler olacağına karar vermede okul yöneticilerine kolaylık sağlamaktadır (MY2-2, 1.a).

MEBBİS, öğretmen ve diğer personellerimizle ilgili iş ve işlemleri gerçekleştirmede ve özlük bilgilerine erişebilmede kolaylık sağlamaktadır (MY3-2, 1.a).

MEBBİS özellikle kuruma yeni göreve başlayan idareciler için kurumun personel özlük bilgisi, fiziki imkânları, norm durumu, ihtiyaç ve talepleri ve gibi konularında kurumu tanımada bilgi sağlamaktadır (MY4-2, 1.a).

Tablo 4.2.b'de katılımcıların performans yönetimi bakımından MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.3.b: Katılımcıların MEBBİS'in Performans Yönetimi Bakımından Yönetsel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1.b	Eğitim Hizmetlerinin Kalitesini Arttırmada Çoklu Veri Sağlama	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00

Tablo 4.2.b'de okul yöneticilerinin performans yönetimi bağlamında MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı MEBBİS'in "Eğitim Hizmetlerinin Kalitesini Arttırmada Çoklu Veri Sağlama" (n=% 100,00) rolünün olduğu ifade etmişlerdir.

Bu bulguya ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitimler, aldıkları ödül-ceza bilgileri, devamsızlık süreleri vb. göstergeler performans yönetimi açısından veri sağlamaktadır. Örneğin öğretmenlerimizin almış olduğu ödüller ve katıldığı hizmet içi faaliyetlerine MEBBİS üzerinden bakılarak okulumuzda gerçekleştirilecek olan proje vb. faaliyetler konusunda bu öğretmenlerimizi aktif rol almaları konusunda desteklerine başvurabiliyoruz. Bir başka örnek olarak MEBBİS, personelimizin devamsızlık takibinin en etkin bir şekilde yapılmasına ve duruma göre önceden önlem alınmasına olanak sağlamaktadır (M1-2, 1.b)

Kurum performans yönetimini sağlamada çalışanlarımızın yetkinliklerine yönelik verilere odaklanmaktayız. Bu veriler, çalışanlarımızın katıldıkları veya verdikleri hizmet içi eğitimler, aldıkları ödüllerdir. Bu verilere dayalı olarak öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerini artırıcı hizmet içi eğitimlere katılmalarını desteklemekte veya kendilerinden kurumumuzun eğitim kalitesini arttırmada yararlanmaktayız. Tabi bunlar tek başına bir ölçüt değildir(M2-2, 1.b).

MEBBİS, kurumumuzun eğitim kalitesini arttırmada ve bireysel ve kurumsal sürekli gelişimi sağlamada kullanılacak çoklu veri kaynağını bize sunmaktadır. Bu veri kaynaklarından bazıları öğretmenlerimizin katıldıkları hizmetiçi eğitimler, eğitim durumları, ödül-ceza bilgileri, devam-devamsızlık durumlarıdır(M3-2,1.b).

Kurumun performans yönetimi açısından okulumuzun eğitim hizmetlerinin kalitesini arttırmada başta öğrencilerimiz olmak üzere, öğretmen ve velilerimize yönelik faaliyetler düzenlemekteyiz. Bu faaliyetleri gerçekleştirirken en doğru ekibi oluşturmak faaliyetin başarısını olumlu yönde etkileyecektir. Örneğin, okulumuzda özellikle yeni göreve başlayan öğretmenlerin özlük bilgilerine bakarım. Öğretmenlerin eğitim görevlisi olarak verdikleri ya da katıldıkları hizmetiçi eğitimlere ve aldıkları ödüllere. MEBBİS, okulumuz adına planladığımız/planlayacağımız faaliyetlerde öğretmenimizden en üst düzeyde faydalanabilme alanında kendisine teklif sunmamda katkı sağlamaktadır(M4-2,1.b).

Kurumun eğitim kalitesini artırma amacıyla gerek kurum performans yönetimi çalışmalarının gerekse kurum ihtiyaçlarının tespiti amacıyla gerçekleştirilen kurum analizi çalışmalarının başarılı bir şekilde yapılabilmesinde MEBBİS modüllerine ait bilgi girişi, sorgulama ve rapor ekranlarından yeteri miktarda veriye hızlı bir şekilde erişilebilmektedir (MY1-2, 1.b).

MEBBİS'de öğretmenlerimizin özlük bilgilerinden tutun fiziki olanaklarına kadar birçok veriyi barındırmaktadır. Bu ise kurumun mevcut durumunu görerek analiz etmede ve alınacak tedbirlerin neler olacağına karar vermede okul yöneticilerine kolaylık sağlamaktadır (MY2-2, 1.b).

Performans yönetimini gerçekleştirilmede, eğitim-öğretim ortamları, rehberlik çalışmaları, okul iş güvenliği çalışmaları, okul sağlığı çalışmaları, personele ait devam-devamsızlık takibi, personele verilen ödül sayısı bilgisi gibi performans göstergelerini sunarak okul yöneticilerine katkı sağlamaktadır(MY3-2, 1.b).

Kurumun performansının belirlenmesi ve öğretmenlerimizin performans yönetimi bağlamında yeterliliklerinin tespiti ve kurumsal değerlendirmelerde kullanılacak göstergelere ait veri kaynağı olarak MEBBİS'ten oldukça fazla faydalanmaktayız(MY4-2, 1.b).

Tablo 4.2.c’de katılımcıların kurum analizi bakımından MEBBİS’in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.4.c: Katılımcıların MEBBİS'in Kurum Analizi Bakımından Yönetmel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1.c	Mevcut Durumun Tespitini ve Kurum İhtiyaçlarının Belirlemesini Kolaylaştırma	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00

Tablo 4.2.c’de okul yöneticilerinin kurum analizi bağlamında MEBBİS’in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı MEBBİS’in “Mevcut Durumun Tespitini ve Kurum İhtiyaçlarının Belirlemesini Kolaylaştırma” (n=100,00%) rolünün olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS, kurum analizinin iyi bir şekilde yapılmasına ve sonuç olarak eğitim kaynaklarının etkin yönetilmesine olanak vermektedir. Örneğin, okulun norm durumu ve ihtiyacının belirlenmesinde MEBBİS’teki verilerden istifade ediyoruz. Bir başka örnek olarak gelecek sene okutulacak olan ders kitapları ihtiyacımızı e-Okul ve MEBBİS verilerini kullanarak MEBBİS üzerinden üst makamlara bildiriyoruz(M1-2, 1.c).

Bünyemizdeki kurumların ihtiyaçlarının belirlenmesi ve mevcut durumun ortaya çıkarılması amacıyla yaptığımız kurumsal analizlerde MEBBİS’ten sıklıkla yararlanmaktayız(M2-2, 1.c).

MEBBİS’te yer alan mevcut bilgiler ve buna bağlı olarak kurum ihtiyaçlarının belirlenmesinde, kurumumuzu etkili şekilde analiz edebilmekteyiz. Bu amaçla MEBBİS’teki bilgileri sadece dönemsel olarak değil sürekli güncel tutmaktayız(M3-2, 1.c).

MEBBİS üzerinden okulumuzun norm durumunu, imkânlarını ve ihtiyaçlarını belirlemede kurumun analiz çalışmalarında kaynak sağlamaktadır (M4-2, 1.c).

Kurumun eğitim kalitesini arttırma amacıyla gerek kurum performans yönetimi çalışmalarının gerekse kurum ihtiyaçlarının tespiti amacıyla gerçekleştirilen kurum analizi çalışmalarının başarılı bir şekilde yapılabilmesinde MEBBİS modüllerine ait bilgi girişi, sorgulama ve rapor ekranlarından yeteri miktarda veriye hızlı bir şekilde erişilebilmektedir (MY1-2, 1.c).

MEBBİS'de öğretmenlerimizin özlük bilgilerinden tutun fiziki olanaklarına kadar birçok veriyi barındırmaktadır. Bu ise kurumun mevcut durumunu görerek analiz etmede ve alınacak tedbirlerin neler olacağına karar vermede okul yöneticilerine kolaylık sağlamaktadır (MY2-2, 1.c).

Kuruma ait verilerin kayıt altında tutulması sebebiyle de kurumun durumunu görmede ve buna bağlı olarak ihtiyaçlarını belirlemede kurumun analizinin etkili bir şekilde yapılmasında kolaylık sağlar (MY3-2, 1.c).

Kurumun mevcut durumuna ait norm, ihtiyaç gibi bilgilerin tespitini sayısallaştırarak kurum analizi ve değerlendirmesini kolayca yapabiliyoruz (MY4-2, 1.c).

Tablo 4.2.d’de katılımcıların kurum gelişimi bakımından MEBBİS’in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.5.d: Katılımcıların MEBBİS’in Kurum Gelişimi Bakımından Yönetsel İşlemleri Gerçekleştirme Rolüne İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1.d	Stratejik Plan Çalışmalarına İstatistiki Veri Sağlama	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00

Tablo 4.2.d’de okul yöneticilerinin kurum gelişimi bağlamında MEBBİS’in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı MEBBİS’in “Stratejik Plan Çalışmalarına İstatistiki Veri Sağlama” (n=% 100,00) rolünün olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu bulguya ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Kurumun değerlendirilmesine ve kurum gelişimine yol gösteren stratejik planın hazırlanması çalışmalarımızda ve mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumları performanslarını izleme değerlendirme çalışmaları kapsamında değerlendirme yapacak komisyona sunulmak üzere Ek-1 Form ve Ek-2 Kılavuz doğrultusunda, kanıtlayıcı belgeye dayalı olarak puan alınabilecek performans göstergeleri için gerekli bilgi ve belgeleri hazırlamada MEBBİS modül ekranları, modül ekranları sorgulamaları ve raporlama sistemi oldukça fazla katkı sağlamaktadır(M1-2,1.d).

Kurumsal değerlendirmenin en önemli parçası niteliğindeki stratejik plan hazırlık süreçlerinde de istatistiki veri sağlama bakımından MEBBİS’ten istifade etmekteyiz(M2-2, 1.d).

Kurumumuzun mevcut durumu, misyonu ve temel ilkelerinden hareketle bir vizyon oluşturma, bu vizyona uygun amaç ve hedefler saptama, ölçülebilir göstergeler geliştirerek, başarıyı izleme ve değerlendirmeleri sürecini ifade eden katılımcı ve esnek bir planlama yaklaşımı olarak nitelendirilen stratejik plan hazırlama

çalışmalarımızda da özellikle istatistiksel olarak MEBBİS'ten oldukça faydalanmaktayız(M3-2, 1.d).

MEBBİS sadece kurumumuzun mevcut durumunu ortaya koyma amacıyla değil kurum gelişimini pozitif yönde artırıcı etki olan ileriye dönük hedeflerimizi ortaya koyduğumuz stratejik plan çalışmalarımızda da yararlandığımız önemli bir veritabanıdır(M4-2, 1.d).

Diğer yandan, MEBBİS kurum gelişimi bakımından stratejik plan hazırlama çalışmalarımızda mevcut durum ve analiz verilerine kaynak sağlamaktadır(MY1-2, 1.d).

Stratejik plan çalışmalarımızda da MEBBİS olmazsa olmazımızdır(MY2-2,1.d).

Kurumun kendini, ne olduğunu, ne olmak istediğini ve gelecek 5-10 yıl içerisinde de nasıl bir yol izleyerek hedeflere varacağını bildiren biryol haritası mahiyetindeki stratejik plan çalışmalarımızda kurum gelişimi adına kolaylık sağlar(MY3-2, 1.d).

Kurumun mevcut durumu ve ileride hangi noktada görmek istediğimizi ve bu yolda yapmamız gerekenleri bildiren stratejik plan çalışmalarında MEBBİS'ten oldukça fazla faydalanmaktayız(MY4-2, 1.d).

4.3. Katılımcıların MEBBİS Hiyerarşik Yapılanmasının İşlevselliğine İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, MEBBİS hiyerarşik yapılanmasının işlevselliğine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.3’de katılımcıların MEBBİS’in hiyerarşik yapılanmasının işlevselliğine ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.3: Katılımcıların MEBBİS Hiyerarşik Yapılanmasının İşlevselliğine İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Kurumsal Hiyerarşide İşlem Yapmaya Olanak Tanıma	√	√	√	√		√	√		6	75,00
2	Üst Kurumlarca Denetlenebilirlik Sağlama	√					√	√		3	37,50
3	Kırtasiye ve Zaman Tasarrufu Sağlama	√						√		2	25,00
4	Talep-Onay Süreçlerinin Takibine Olanak Sağlama			√				√		2	25,00

Tablo 4.3’de katılımcıların MEBBİS’in hiyerarşik yapılanmasının işlevselliğine ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların önemli bir bölümü “Kurumsal Hiyerarşide İşlem Yapmaya Olanak Tanıma” (n=%75,00) durumundan işlevsel olduğunu ifade etmiştir. Araştırmaya göre “Üst Kurumlarca Denetlenebilirlik Sağlama” (n=%37,50), “Kırtasiye ve Zaman Tasarrufu Sağlama” (n=%25,00) ve “Talep-Onay Süreçlerinin Takibi Edilmesine Olanak Sağlama” (n=%25,00) MEBBİS’in işlevsel olduğu diğer durumlardır.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS üzerinde kullanıcıların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kendilerine tanımlanan yetki düzeylerinde modüllere erişim haklarının olması, modüllerde sorumlulukları dâhilinde işlem yapabilmesine imkân veren yetkilendirme sisteminin olması ve yapılan iş ve işlemlerin üst kullanıcılar tarafından kontrol edilebilir olması

bakımından mevcut kurumsal yapılanmaya ve silsileye uygunluğu yanında kırtasiye masrafı ve zamandan tasarruf sağladığı için hiyerarşik yapılanmasını işlevsel buluyorum(M1-3, 1, 2, 3).

Kurum içi ve üst kurumlar arası silsileye uygun olduğu için dikey hiyerarşi bakımından işlevsel bulmaktayım(M2-3, 1).

MEBBİS'in hiyerarşik yapılanmasını işlevsel buluyorum. MEBBİS kişisel ve kurum iş ve işlemlerimizin mevcut silsileye uygun şekilde yapılmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca bu işlemleri gerçekleştirirken işlemlerin kayıt altına alınmasını, özellikle başvuru işlemleri gibi talep-onay süreçlerinin takibinin yapılmasını ve bilgi kaybının önlenmesini de sağlamaktadır(M3-3, 1, 4).

MEBBİS dikey hiyerarşi bakımından kurumiçi ve üst kurumlara olan silsileye uygun olarak tasarlanmış olması sebebiyle işlevsel bulmaktayım(M4-3, 1).

MEBBİS üzerinden işlemlerin kurumsal silsileye uyumlu olarak üst mercilerin denetiminden geçirilerek yapılmasını doğru buluyorum. Bu sebeple, hiyerarşik yapılanmasını işlevsel bulmaktayım(MY2-3, 1, 2).

Hiyerarşik yapılanmasını evet işlevsel buluyorum. İlçe, il, bakanlık düzeyinde kurumumuzla ilgili tüm bilgilere üst makamlarca erişilebilmekte ve taleplerimizi bu düzende onaylarına bağlı olarak iletmekteyiz. Örneğin başvurularda, başvuranın yapacağı olası hatalara karşı kişi-okul-ilçe-il silsilesinde bir üst makam tarafından onay ya da red işlemlerini denetimsel olarak etkili ve zamandan tasarruf sağlamada işlevsel buluyorum(MY3-3, 1, 2, 3, 4).

4.4. Katılımcıların Sorumluluk ve Yetki Alanları Bağlamında MEBBİS'in Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, sorumluluk ve yetki alanları bağlamında MEBBİS'in kullanılabilirliğine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.4'de katılımcıların sorumluluk ve yetki alanları bağlamında MEBBİS'in kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.4: Katılımcıların Sorumluluk ve Yetki Alanları Bağlamında MEBBİS'in Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Sorumluluk Alanına Giren Modülleri Kullanabilme	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00
2	Veri Güvenliğinin ve Gizliliğinin Sağlanması	√	√	√	√	√	√	√	√	7	87,50
3	Yetkilendirmelerin Kolay Yapılabilmesi	√	√	√	√					4	50,00
4	Kullanılabilirliği Azaltıcı Sorunlar		√			√				2	25,00

Tablo 4.4'de katılımcıların sorumluluk ve yetki alanları bağlamında MEBBİS'in kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı MEBBİS'in "Sorumluluk Alanına Giren Modülleri Kullanabilme" (n=%100,00) bakımından kullanılabilir olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmaya göre, katılımcıların önemli bir bölümü "Veri Güvenliğinin ve Gizliliğinin Sağlanması" (n=%87,50) ve okul müdürü katılımcıların tamamı "Yetkilendirmelerin Kolay Yapılabilmesi" (n=%50,00) bakımından MEBBİS'i kullanılabilir bulmakta olduklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar "Kullanılabilirliği Azaltıcı Sorunlar" (n=%25,00) olduğu yönünde bazı ifadeler de etmişlerdir.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS'in kişisel ve kurum ekranlarına kullanıcı adı ve şifremizle giriş yapmaktayız. Üzerimize tanımlı şifrelerden kendimiz sorumlu olduğumuz için kullanıcı bilgilerimizle gerçekleştirilen MEBBİS'teki her işlemde sorumluyuz. Bakanlık

boyutunda ise bu işlemler kayıt altına alınmaktadır. MEBBİS üzerinde kurum adına yetkimiz kurum ve kurum personeli iş ve işlemleri ile ilgilidir. Yönetici modülü üzerinden diğer idarecilerimize görev tanımları ve sorumlulukları doğrultusunda ilgili modülleri taraflarına açtım. Bu sayede her idarecimiz MEBBİS üzerinden kendi görev tanımına uygun modülde işlemlerini sorunsuz bir şekilde gerçekleştirebilmekte ve yapılan her işlemin sorumluluğunu taşımaktadır. Bakanlığın tarafımıza açmış olduğu modüller üzerinde erişim hakkı ve yetki sayesinde sorumluluklarımız dahilinde işlem yapabildiğimiz için MEBBİS'i sorumluluk ve yetki kriterleri bakımından kullanılabilir bulmaktayım (M1-4, 1, 2, 3).

Yetki ve sorumluluk bakımından MEBBİS'i kısmen kullanılabilir bulmaktayım. Bünyemizde 3 adet kurum bulunmaktadır. III. kademe kurumda asil, I. ve II. kademe kurumda okul müdürü vekili olarak görev yapmaktayım. Bunun nedeni norm kadro yönetmeliği hükümleri uyarınca aynı binayı paylaşan, aynı okul bahçesini paylaşan farklı derece ve türdeki özel eğitim kurumlarından sadece öğrenci sayısı en fazla olan kurum için bir müdür norm kadrosu verilmesidir. Bu vekil görevlendirmeleri İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından Kaymakamlık oluru ile 3 ay gibi sürelerle yapılmakta bitiminde aynı şekilde yenilenmektedir. Olurun gecikmesi ve MEBBİS'deki görevlendirmenin işlenmemesi durumlarında her ne kadar kurum kullanıcı adı ve şifresini bilinse de resmi olarak bünyede görevlendirilen kurumlar adına işlem yapılamamaktadır. Fakat çözüm olarak böyle bir durum söz konusu olduğunda ilçe tarafından görevlendirmenin yenilenmesi için olur alınırken göreve ara verilmeksizin ibaresi eklenmekte ve böylece kurum adına iş yapmaya yasal çerçevede görevlendirilen kurumda işlem yapılmasına engel kaldırılmış olunmaktadır. Ayrıca, bizim gibi bünyede birden fazla kurumda görevli okul yöneticileri için MEBBİS'te işlem yaparken kurumların her biri için farklı web tarayıcı kullanmaya ya da tek bir web tarayıcıda çalışılırken mevcut oturumu kapatıp diğer kurum için oturum açma zorunluluğudur. Bu da işlemlerin bazen karışmasına, zaman kaybına ve farklı kurumda hatalı işlem yapılmasına neden olmaktadır. Sorumluluklarımızı yerine getirmedeki bu tip engellerden dolayı MEBBİS'i kısmen kullanılabilir bulmaktayım. Diğer taraftan da MEBBİS'te kişisel ve kuruma ait işlemlerimizi gerçekleştirirken güncel veriler kullanmamız gerekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü ve diğer müdürlüklerce MEBBİS'deki hatalı veya eksik bilgilerin düzeltilmesi hususunda kurumlara resmi yazı zaman zaman gönderilmektedir. Kişisel

bilgilerimizde bir eksiklik veya güncellenmesi gereken bir alan olursa kendimiz değilse kurum ya da ilçe veya il gibi üst kurumlarca kurum kanalıyla düzeltilmesini sağlamamız gerekmektedir. Bu anlamda birinci derece sorumluluk kendimize düşmektedir. Kurum adına yaptığımız işlemlerde özellikle başvuru onay süreçlerinin yasal süre zarfında gerçekleştirilmesi, talep ve veri girişlerinin kontrollü ve zamanında girilmesi için özeni göstermemiz gerekmektedir. MEBBİS üzerinde gerçekleştirdiğimiz herşey kayıt altına almaktadır. Bu sebeple kullanıcı bilgilerimizi de iyi bir şekilde muhafaza etmemiz ve diğer kişilerle paylaşmamız gerekmektedir. Kurum müdür yardımcılarında görev tanımlarına göre MEBBİS üzerinden her bir kurumda işlem yapabilmeleri için yönetici modülünden kullanıcılar tanımladım. Müdür yardımcılarımızın görev tanımında değişiklik olması halinde bu modül üzerinden kolayca düzenleme yapılabilmektedir(M2-4, 1, 2, 3, 4).

MEBBİS’de kişisel kullanıcı ekranında yapmış olduğum tüm işlemlerden ve modüllerde yer alan bilgilerden sorumlu olmakla birlikte okul müdürü sıfatıyla kurum kullanıcı ekranında yapılan tüm işlemlerden de sorumluyum. Kurum içi görev dağılımına uygun olarak müdür yardımcılara veya rehber öğretmen gibi bazı personellere sorumlulukları doğrultusunda MEBBİS yönetici modülü üzerinden yetkilendirme yönetici modülü üzerinden yapılmaktadır. Böylece alt kullanıcının kendi sorumluluk alanında kuruma ait iş ve işlemleri MEBBİS üzerinden gerçekleştirilmesi ve kimin tarafından işlemin yapıldığının teyidi sağlanmaktadır. Ayrıca, MEBBİS’te kurumu ilgilendiren konularda yani kurumun sorumluluk alanı dahilinde tanımlanan yetkilendirme ile işlem yapılması mümkün kılınmıştır. MEBBİS üzerinde kurumun yetki ve sorumluluğunda olan norm durumu, kitap ihtiyacı, kademe terfi gibi bilgileri dönemsel olarak tarafımızca MEBBİS’e işlenirken derece terfi, askerlik işlemleri ve bunun gibi kurum yetki ve sorumluluğu dışında güncelleme gerektiren bilgiler ise bir üst makam olan ilçe kanalı marifetiyle MEBBİS’e işlenmektedir(M3-4, 1, 2, 3).

MEBBİS’de başvurular bir merkezde toplaması ve onay süreçlerinin bir takvime bağlı olarak gerçekleşmesi işlemlerin belirli bir zaman diliminde kontrollü bir şekilde gerçekleşmesini, kayda girmesini ve başvuru sahibinin süreci takip edebilmesine olanak sağlamaktadır. Tabi bunun için MEBBİS’de yer alan bilgilerin güncel olması gerekmektedir. Bu bizim yaptığımız iş ve işlemlere mağduriyet

yaşanmaması adına en önemli sorumluluklardan birisidir. Kurumla ilgili işlemler birinci derecede okul müdürü sorumludur. Fakat, okul müdürü olarak MEBBİS’de tüm işlemleri kendim gerçekleştiremeyeceğim için sorumluluklar doğrultusunda diğer idareci ve rehber öğretmenlerimize kurum adına işlemleri gerçekleştirmeleri için MEBBİS yönetici modülünü kullanarak yetkilendirme yaptım. MEBBİS’i bu yönde gayet kullanılabilir bulmaktayım(M4-4, 1, 2, 3).

MEBBİS’de kişisel ve kurum işlemleri hızlı ve güvenilir bir şekilde gerçekleştirilmesi için belli yetkiler dâhilinde kullanıcıların erişimine açılmıştır. Bu iş ve işlemler sorgulama dahi olsa kayıt altına alınmakta ve kim tarafından yapıldıysa o kişi işlemde sorumlu tutulmaktadır. Diğer taraftan bize ait olan bu bilgiler daha üst kullanıcılar tarafından görüntülenmektedir. Kişisel verilerin işlenmesi ve veri gizliliği konusunda kişisel bilgilerin korunması hakkında kanun ve ilgili yönetmeliklerle 3. kişilerle paylaşımında gereken hassasiyetin gösterildiğini düşünüyorum. Kurum müdürümüz tarafından görev tanımına bağlı olarak kurum işlemlerini gerçekleştirebilmem amacıyla MEBBİS’de kurumla ilgili modüllere erişim sağlandı. Fakat bünyemizde farklı derecede kurum olduğu için diğer kurumlarda vekil olarak görevliyim. Her kuruma ait kullanıcı adına ve şifresine sahibim. e-Okul gibi MEBBİS üzerinden de çoğu zaman bilgiye ihtiyaç duyabilmekteyiz ve bunun için her kuruma ait girişleri farklı web tarayıcılarından yaparak ana ekranlarını sürekli açık tutmaktayım. Bu zaman zaman sehven yanlış kurumda işlem yapmaya kalkıştığımızda karmaşaya ve zaman kaybına neden olmaktadır. Bu durum ayrıca yöneticiler tarafından düzenli olarak takip edilmesi gerekmeyen veya her ne kadar bir takvime bağlı olarak gerçekleştirilse de başvuru onay red süreçlerinin takibini yönetsel olarak zorlaştırmaktadır. Bu sebeple sorumluluk ve yetki kriterleri bakımından kişisel işlemler ve yöneticiliğinden sorumlu her kurum için kullanılabilirliğini iyi bulurken, birden fazla kurumda yöneticilik pozisyonunda çalışılma durumu bakımından kullanılabilirliğinin geliştirilmesinin gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca MEBBİS’de sorumluluk alanımızda olan her işlemin güncel verilerle yapılması gerekmektedir. Kişisel kullanıcı olarak verilerimin güncelliğinden sorumlu olduğum gibi yöneticilik pozisyonumdan dolayı kurum bilgileri ile kurum çalışanlarının bilgilerinin güncel olması yönünde öğretmenlerimize ait bilgilendirme ve uyarılardan da sorumlu olmak durumundayız(MY1-4, 1, 2, 4).

MEBBİS'te işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirildiği için işlemin kimin ve ne zaman tutulduğu kişilerin şifrelerini paylaşmadığı sürece belli olmaktadır. Nasıl banka şifremizi başkasıyla paylaşmıyorsak burada da kullanıcı bilgilerimizi paylaşmamak gerekir. Bir diğer taraftan MEBBİS'de yer alan özlük bilgilerimizin güncel olması ya da kurum adına bilgi girişlerimizde girdiğimiz bilgilerin güncel olması gerekmektedir. Değilse yapmış olduğumuz bir başvurudan doğabilecek mağduriyet yaşayabileceğimiz gibi, kurum adına yapmış olduğumuz hatalı veri girişi, onay/onay iptalinden doğabilecek zarardan da mesul olma durumumuz da söz konusu olabilecektir. Okul müdürümüz tarafından okuldaki görev tanımımız doğrultusunda MEBBİS modüllerine erişim hakkı tanımlanmıştır. Şu an için kullandığım MEBBİS modülleri ile görev tanımıma giren iş ve işlemleri rahatlıkla gerçekleştirebilmekteyim. Bu bağlamda kullanılabilir bulmaktayım(MY2-4, 1, 2).

MEBBİS'de bulunan özlük bilgilerimizdeki eksikliklerin giderilmesi veya hataların düzeltilmesinde sorumluluk öncelikli olarak kendimize düşmektedir. Çünkü MEBBİS üzerinde gerçekleştirdiğimiz yetkimiz dahilindeki her işlem için sorumluluk taşımaktayız. Örneğin, MEBBİS bilgilerimizdeki bir hatadan dolayı zamanında başvuru yapamayabiliriz ya da yaptığımız işlemde dolayı sehven dahi olsa başımız ağrıyabilir. Bu sebeple, MEBBİS üzerindeki bilgilerin arada bir kontrol edilmesinde, güncellenmesinde, güncel tutulmasında fayda var. Görev tanımına uygun olan kurumla ilgili iş ve işlemleri gerçekleştirebilmem için okul müdürü tarafından MEBBİS kullanıcı ve şifresi verildi. Bu sayede de sorumlu olduğum iş ve işlemleri MEBBİS'te yapıyorum. Bu anlamda da MEBBİS'i sorumluluk ve yetki kriterleri bakımından kullanılabilir bulmaktayım(MY3-4, 1).

Her kurum personeli MEBBİS'de yer alan özlük bilgilerinin doğruluğundan sorumludur. MEBBİS üzerinden alınan özellikle tayin isteği ve diğer başvuruların onay sürecinde mağduriyet yaşanmaması için MEBBİS bilgilerinin mutlaka güncel olması gerekmektedir. Hatta bunun için MEBBİS kişisel kullanıcı sayfasında özlük bilgilerini tamamlama durumunu belirten grafiksel ve detaylı tablo halinde gösterimler bulunmaktadır. Kurumdaki görev tanımımız doğrultusunda verilen iş ve işlemleri yapmakla yükümlüüz. Kurum adına iş ve işlemleri gerçekleştirebilmek için okul müdürü tarafından müdür yardımcılara görev tanımlarımız doğrultusunda MEBBİS modüllerine erişim izni verildi. Bu yetkilendirme sayesinde sadece

sorumluluk alanıma giren iş ve işlemlerin tamamını sorunsuz yapabilmekteyim. Ayrıca, her işlemin kayıt altına alınarak bilgi güvenliğinin sağlandığını düşünüyorum(MY4-4, 1, 2).

4.5. Katılımcıların MEBBİS'in Kurum İş ve İşlemlerini Gerçekleştirme Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, MEBBİS'in kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirme yeterliliğine ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.5'te katılımcıların MEBBİS'in kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirme yeterliliğine ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.5: Katılımcıların MEBBİS'in Kurum İş ve İşlemlerini Gerçekleştirme Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Memnuniyet	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00
2	Memnuniyetsizlik		√	√	√				√	4	50,00

Tablo 4.5'de katılımcıların MEBBİS'in kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirme yeterliliğine ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların tamamı “Memnuniyet” (n=%100,00) durumlarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bazı katılımcılar “Memnuniyetsizlik” (n=%50,00) durumlarını da ifade etmişlerdir.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS'i kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirmede mevcut iş yükü kapsamında yeterli bulmaktayım. Ayrıca, gerek kişisel bilgi, izin vb. özlük işlemlerimde, gerekse de hizmetiçi eğitim, sınav, tayin isteği gibi başvuru işlemlerimde MEBBİS'i yeterli bulmaktayım. Genel olarak MEBBİS web sitesinin ana sayfasının, kurum yetkili ve kişisel kullanıcılara yönelik MEBBİS modüllerinin arayüz tasarımı sade ve kullanışlı olması sebebiyle temel bilgisayar becerisi olan her kullanıcıya hitap etmektedir. Ayrıca, düşük performanslı bilgisayarlarda çalışabildiği ve popüler web tarayıcı uygulamaları tarafından desteklendiği için MEBBİS'in kullanılabilirliği anlamında memnunum(M1-5, 1).

Evet, kısmen yeterli buluyorum. Bunun nedeni bünyede birden fazla kurumda işlem yaparken MEBBİS'in kurum yöneticilerine kurumlar arası geçişte esneklik sağlamamasıdır. Çoğu zaman MEBBİS kurum ekranları sürekli bilgisayarımda

açıktır. Bu sebeple bünyedeki her kurum için üç adet farklı web tarayıcısı kullanmaktayım. Bu da görev çubuğunda çok fazla uygulamanın açık kalmasına sonucunda bilgisayar performansının düşürmesine, bazen işlerin karışmasıyla farklı kurumda hatalı işlem yapılmasına ve düzeltilmesi için tekrar bir çaba gerektirerek zaman israfına neden olmaktadır. Fakat MEBBİS'in kurum bazında yeterliliğini değerlendirecek olursam yoğun bir içeriğe sahip olmasına rağmen kolay anlaşılır arayüzü olduğu ve hızlı şekilde çalışabildiği için kişisel ve kurum işlemleri yerine getirmede yeterli olarak görmekteyim(M2-5, 1, 2).

Hem kişisel hem de kurumla ilgili gerçekleştirdiğim işlemler açısından MEBBİS'i yeterli bulmaktayım. MEBBİS kullanıcı dostu arayüzü ile görsellikten uzak olmasına rağmen düşük İnternet hızında bile sorunsuz çalışmasını bir artı olarak görmekteyim. Kişisel kullanıcı olarak özlük işlemlerimle ilgili bilgileri görüntüleyebilirken, hizmet içi eğitim, sınav, tayin gibi başvuru işlemlerini tek noktadan yapabilme, başvuru takibi ve sonucunu öğrenmede objektiflik sağlaması adına işlevsel bulmaktayım. Kurumla ilgili iş ve işlemleri görev dağılımına uygun bir şekilde MEBBİS modüllerinin yönetsel işlemlerde diğer alt kullanıcılara tanımlanması için yönetici modülü yeterlidir. Kurumla ilgili personel özlük işlemleri, bina bilgi, talep-onay süreçlerinin takibinin yapılması ve kurumla ilgili istatistiki bilgi edinmesi bağlamlarında da yeterli bulmaktayım(M3-5, 1, 2).

İşlemleri, zamandan tasarruf sağlayarak hızlı ve güvenli bir şekilde elektronik ortamda gerçekleşmesi nedeniyle yeterli bulmaktayım. Modüller ve modüllere ait ekranlarda işlemler standart bir düzende yapılmaktadır. Bundan kastım, arama, rapor alma vb. MEBBİS görsellikten uzak olmasına rağmen tasarımı yine de beni rahatsız etmemektedir(M4-5, 1, 2).

Kişisel ve kurumlarda yapmış olduğum işlemlere ait verilerin kayıt altına alınarak veri güvenliğinin sağlanması, yapmış olduğumuz çalışmalarla ilgili veri sağlaması ve işlem süreçlerinin kontrol edilebilirliğinin işlevselliği nedeniyle yeterli görmekteyim(MY1-5, 1).

Hem kişisel hem de kurumla ilgili yönetsel bilgi ve işlemleri bir noktada toplaması, güvenli ve şeffaf bir şekilde başvuru yapabildiğim, yetki ve sorumluluklarım dâhilinde ihtiyacım olan verilere ulaşabildiğim ve üzerinde işlem yapabildiğim için

yeterli buluyorum. MEBBİS'in kullanıcı dostu diye tabir edilebileceğim ergonomik arayüzleri ile tüm kullanıcılara hitap edilecek şekilde tasarlandığını düşünmekteyim(MY2-5, 1).

Gerek kişisel iş ve işlemlerimi ve gerekse görev tanımıma uygun kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirmede MEBBİS'i yeterli buluyorum. Çünkü MEBBİS modülleri ve bu modüllere ait ekranlar yapmak istediğim işi, kapsayacak şekilde gayet basit, anlaşılır şekilde tasarlanmış. Modüller üzerinde bilgi girişi, bilgi düzeltme, bilgi silme, bilgi sorgulama ve bilgi sunma yani raporlama işlemleri her modülde benzer adımlarla gerçekleştirilmektedir. MEBBİS kullanıcı ekranı girişinde duyurular bulunmakta olup, kullanıcıya iş ve işlemlerle ilgili dikkat edilmesi gereken hususlarda da bilgi vermektedir. MEBBİS'te yardım mahiyetinde özellikle yeni açılan modüllere ait yardım kılavuzları bulunmaktadır. Bu da her düzey kullanıcının MEBBİS'i kolayca ve sorunsuz şekilde kullanmasına olanak sağlar(MY3-5, 1).

Kısmen yeterli buluyorum. MEBBİS kişisel anlamda özlük bilgilerinin elektronik ortamda saklanması, belli yetkiler çerçevesinde erişilebilir olması sebebiyle veri gizliliğini sağlaması, başvuru işlemlerini tek noktada yapabilmesi, işlemlerin takibinin hızlı ve şeffaf şekilde yapılabilmesi nedeniyle yeterli bulmaktayım. Kurum adına işlemlerde ise istatistiki veri sağlamasında, başvuru taleplerine onay/red işlemlerinin hızlı ve kontrollü bir şekilde yapılmasında, ihtiyaç belirlemesi ve talep işlemlerinin sorunsuzca yapılabilmesinde kolaylık ve işlevsellik sağlamaktadır. Kullanıcının MEBBİS ile ilgili yetki durumunu gösteren ve hangi modüllere ait ekranlardan rapor alabileceğini gösteren web sayfalarının olması, MEBBİS kullanıcı ekranında hatırlatıcı ve bilgilendirici anlamda açıklamaların olması, modüllerin çoğunda modül kullanım kılavuzunun yer alması nedeniyle her kullanıcıya hitap etmesi ve kullanılabilirliği açısından yeterli görmekteyim. Fakat, başvuru işlemleri gibi bilgi girişi ve kontrolü çok fazla zaman alan modüllerde 10 dakikalık süre yetmediği için işlemler tekrarlamak zorunda kalınmakta ve bu durum zaman kaybına yol açmaktadır. Bu durum hem kurum işlemleri hem de kişisel işlemler için geçerlidir(MY4-5, 1, 2).

4.6. Katılımcıların MEBBİS'de Karşılaşılan Sorunların Çözümünde Başvurdukları Yollara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, MEBBİS'de karşılaştıkları sorunların çözümünde başvurdukları yollar sorulmuştur. Tablo 4.6'da katılımcıların MEBBİS'de karşılaştıkları sorunların çözümünde başvurdukları yollara ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.6: Katılımcıların MEBBİS'de Karşılaşılan Sorunların Çözümünde Başvurdukları Yollara İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Üst Yönetici ve Üst Kurum(lar)	√	√	√	√	√	√	√	√	8	100,00
2	Kullanım Kılavuzları				√	√			√	3	37,50
3	Yardım Masası	√								1	12,50

Tablo 4.6'da katılımcıların MEBBİS'de karşılaştıkları sorunların çözümünde başvurdukları yollara ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların önemli bir bölümü, "Üst Yönetici ve Üst Kurum(lar)" (n=%100,00) olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmaya göre "Kullanım Kılavuzları" (n=%37,50) ve "Yardım Masası" (n=%12,50) da katılımcıların başvurdukları diğer yollardır.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

MEBBİS kullanıcı ana sayfasında ve modül ekranlarında yeterince bilgilendirme bulunmaktadır. Ayrıca gelen resmi yazılarda da MEBBİS'te yapacağımız işlemlere ait bilgi verilmektedir. Genelde MEBBİS üzerinde yapılan iş ve işlemler bir takvim doğrultusunda yürütülmektedir. Teknik bir hata durumuna, başvuru-onay sürecindeki gecikmelere veya hatalı bilgi girişlerine istinaden gerekli düzeltmeler için okul-ilçe-il hiyerarşik sıralamasında çözüm aramaktayım. Eğer sorunun kaynağı okulumuzdaki eksik kalan bir bilgiden ise öncelikle bunu kendim çözme yoluna giderim. Eğer sorunun muhatabı ilçe milli eğitim müdürlüğü ise ilgili birim ile irtibata geçerim ve sorunun çözüme kavuşturulmasını sağlarım. Sorunun muhatabı il milli eğitim müdürlüğü ise ya ilçe kanalıyla ya da konunun 1. ağızdan anlatılabilmesi için ilgili birimle irtibata geçerim. Bir başka çözüm yolu olarak yardım

masası uygulaması MEBBİS'teki modül sayfalarında bulunmakta. 2018 yılı başlangıcı itibariyle bugüne kadar sadece 1 adet başvuru yaptım. Modüllere ait ekrandan yardım masası üzerinden talepte bulunulabilmesi, talebin işleme alınma durumunun görüntülenmesi ve yardım talebimin hızlı cevaplanmasından dolayı işlevsel olduğunu düşünüyorum(M1-6, 1, 3).

Bazen gelen yazıda açıklayıcı bilgi olmaması veya eksik bilgilendirmeler sebebiyle MEBBİS'te hatalı işlemler yapabiliyoruz. Sorunu çözebilmek için ilk önce ilçe milli eğitim müdürlüğünden sorun yaşadığım modülle ilgili bilgi alıyorum. Sorun çözülmezse il milli eğitim müdürlüğündeki yetkili kişiden yardım alıyorum(M2-6, 1).

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğündeki ilgili birimle irtibat kuruyorum(M3-6, 1).

Sorun çözümede öncelikli olarak yönetsel hiyerarşi silsilesinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile irtibata geçmekteyim. Ayrıca modüller üzerinde yer alan kullanım kılavuzlarından da istifade etmekteyim(M4-6, 1, 2).

Okul müdürümüze danışıyorum. Modüllerdeki duyuru ve kullanım kılavuzlarından faydalaniyorum(MY1-6, 1, 2).

MEBBİS'de sunucu kaynaklı bir sorun yüzünden işlem yapılamıyor veya sistemden sürekli çıkış yapılıyorsa teknik bir hata diyerek bir müddet bekledikten sonra tekrar giriş yapmayı denerim. Eğer işlem acele bir işi gerektiriyorsa veya bir müddet hata devam ediyorsa durumu okul müdürümüz ile paylaşıyorum. Sorun devam ederse ilçedeki ilgili birimle temasa geçerek sorunu çözmeye çalışıyorum(MY2).

Henüz sorun yaşamadım. Fakat, sorun yaşadığım zamanda okul müdürüm veya muhatabı ilgili birimle iletişime geçiyorum(MY3-6, 1).

Önce okul müdürüne sorun çözülmezse İlçe Milli Eğitim Müdürlüğündeki ilgili birimle iletişime geçerim. Bazı modül sayfalarında yer alan kullanım kılavuzlarındaki işlem adımları ve diğer bilgilendirmeleri göz gezdirme ise yaşadığım sorunların çözümünde başvurduğum bir diğer yoldur(MY4-6, 1, 2).

4.7. Katılımcıların İmkân Tanınması Halinde MEBBİS’de Yapmak İstedikleri Değişikliklere İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, imkân tanınması halinde MEBBİS’de yapmak istedikleri değişikliklere ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Tablo 4.7’de katılımcıların imkân tanınması halinde MEBBİS’de yapmak istedikleri değişikliklere ilişkin görüşlerine ait frekans ve yüzde dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.7: Katılımcıların İmkân Tanınması Halinde MEBBİS’de Yapmak İstedikleri Değişikliklere İlişkin Görüşleri

Sıra No	Alt Tema	M1	M2	M3	M4	MY1	MY2	MY3	MY4	n	%
1	Arayüz Tasarımı	√	√		√			√	√	5	62,50
2	Erişim	√	√	√	√			√		5	62,50
3	İçerik		√	√	√				√	4	50,00

Tablo 4.7 incelendiğinde, katılımcıların imkân tanınması halinde MEBBİS’de yapmak istedikleri değişikliklere ilişkin görüşleri analiz edildiğinde katılımcıların önemli bir bölümü “Arayüz Tasarımı” (n=%62,50) ve “Erişim” (n=%62,50) değişiklikleri olarak ifade etmişlerdir. Araştırmaya göre “İçerik” (n=%50,00) değişiklikleri katılımcıların yapmak istediği diğer değişikliklerdir.

Bu bulgulara ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

İlçe milli eğitim müdürlüğü tarafından MEBBİS’de yer almasına rağmen resmi yazı şeklinde aynı ya da benzer bilgiler talep edilmektedir. Farklı genel müdürlüklerce aynı bilginin istenilmesi gelen yazının ilgili kısmından anlaşılmaktadır. Bu da zaman kaybına ve iş yoğunluğuna sebep olmaktadır. Örneğin, inşaat emlak genel müdürlüğü okulun öğrenci sayısı, arsa bilgisi ile ilgili bilgiyi isterken, bizim bağlı olduğumuz mesleki eğitim genel müdürlüğü ise yine aynı bilgiyi istemektedir. Farklı genel müdürlüklerin bakanlığa ait e-okul, MEBBİS vb. yönetim bilgi sistemlerinin tamamına erişimlerinin olması şeklinde düzenleme yapardım. MEBBİS varken bizden yazı ile bilgi talep edilmesini, bilgi girişi ve değişikliklerin zamanında sisteme yansıtılmadığı kanısı sebebiyle olduğunu düşünüyorum. Bunun içinde öğretmen ve yöneticilerin yetki ve sorumluluklarındaki bilgi girişi, değişikliği ve bilgilerin denetimi konusundaki

işlemler için belirli zaman aralıklarında MEBBİS'e girişlerde ilgili modüllere zorunlu yönlendirme ve değişiklik kontrolünün yapılmasının sağlayacak şekilde MEBBİS'i değiştirdim. Kurumumuzu ilgilendirmemesine rağmen bazı modüller, kullanıcı ekranlarımıza çıkmaktadır. Kurumlar grubu altında kurum türü adı şeklinde alt gruplar oluşturarak kurumlar grubunda olan ilgili modüllerin kurumun kendi kurum türüne göre ekrana gelmesini sağladım. Kişisel işlemlerde kullandığım MEBBİS mobil uygulaması temel olarak işlevsel fakat kısıtlı. Web tarayıcısından yapabildiğim tüm işlemleri mobil uygulama üzerinden de gerçekleştirmesini sağladım. Kuruma ait iş ve işlemler için de akıllı cep telefonu ve tabletler için mobil uygulamanın olmasını sağladım(MI-7, 1, 2).

MEBBİS'de kullanıcılara şifre vermek için, kişinin dilekçesi ve DYS sisteminden sayı alma zorunluluğu getirildi. Bunun gereksiz bir iş yükü olduğunu düşünüyorum. Sistemden eskiden olduğu gibi Kişisel Şifre modülü ekranından yapılabilecek şekilde düzenleme yapardım. Aday performans değerlendirme modülünde de her aday öğretmenin kendi branşına uygun soruların ekrana gelmesini sağlayarak aday öğretmenin daha etkili değerlendirilmesini sağladım. Başvuru onay modülüne girildiğinde açılır pencere şeklinde onay bekleyen işlem sayısını veren bir bilgi kutusunu modül ekranına ekledim. e-Personel modülü rapor listesine diploma, bakmakla yükümlü olunan kişiler, ödül ve cezalara ilişkin raporları ekledim. Fotoğraf işlemleri modülüne yüklenen fotoğrafların sunucu tarafından otomatik boyutlandırılmasını sağladım. Modüller ekranına girildiğinde eksik olan bilgileri gösteren uyarı iletişim kutusu ile ilgili işlem için kullanıcıyı yönlendirecek şekilde MEBBİS'i otomatikleştirdim. Mal, Hizmet ve Yapım Harcaması modülüne bağlanmada MEB dışı internet ve bilgisayar bağlantısı kısıtlamasını kaldırdım. MEBBİS modüllerinden uzun süre işlem gerektirenler için süre sınırlamasını kaldırdım. Ödenek Takip modülünü ilgili birim tarafından düzeltmeye alınan ve reddedilen bilgileri modüle girildiğinde uyarı şeklinde verilecek şekilde düzenledim. Öğretmen performans değerlendirme modülünde tüm branş öğretmenlerini tek bir formatta değerlendirilmesi objektif sonuçlar almayı zorlaştırmaktadır. Bu sebeple branşlar bazında ayrı değerlendirme formları olacak şekilde bu modülü tasarladım. Son olarak MEBBİS'e girişlerini e-Devlet üzerinden veya sadece MEBBİS kişisel kullanıcı adı ve şifresi ile yapılacak şekilde giriş yöntemini değiştirdim. Giriş yapıldıktan sonra açılan MEBBİS ekranının üst kısmından hangi hesapla ilgili işlem

yapacaksam o kullanıcı hesabını seçerek tek bir web tarayıcısından kişisel ve kurumsal iş ve işlemlerimi karışıklık yaşamadan gerçekleştirdim(M2-7, 1, 2, 3).

Raporlama sisteminde geçmişe dönük bilgi almayı sağladım(M3-7, 2, 3).

MEBBİS kurum yetkilisi kullanıcı ekranlarına ait anasayfada, duyurular yer alsa da bu duyurular kurumların genelini ilgilendirmektedir. Kurumda yapılan hizmetiçi eğitim başvurularında kurum onay işlemleri ise kurumun kendisini ilgilendirmektedir. Bu başvuruların takibi okul müdürünün, yetkilendirdiği personel sorumluluğundadır. Bu nedenle duyurularda yer almamaktadır. Bu amaçla, MEBBİS’de kurum yetkili kullanıcı ana ekranın üstünde onay bekleyen hizmetiçi eğitim başvuruları veya kurumu ilgilendiren diğer yapılması gereken işlemlere ait bilgilendirmelerin yer aldığı bildirim kutusunu eklerdim. Hatta SMS ve okul e-postası üzerinden okul idarecilerinin bu bildirimleri almasını sağladım. Tüm modüllere ait son beş yıllık geçmiş dönem bilgilerini de içerecek şekilde raporlama sistemini güncelledim. Böylece kurumu değerlendirme çalışmalarında istatistiki bilgi sağlamada MEBBİS’i daha etkin kıladım. MEBBİS’te bazen bilgi girişi işlemleri uzun sürmekte veya işlem devam ederken araya telefon bakmak gibi bir durumdan dolayı başka bir iş için işleme ara verildiğinde bir süre sonra otomatik olarak sistemden çıkış yapılmaktadır. Sonucunda da tekrar bilgi girişi yapılmakta ve bu da zaman kaybına neden olmaktadır. MEBBİS’te herhangi bir işlem yapılmadığı takdirde bir süre sonra ekrana gelen iletişim kutusuna verilecek onay doğrultusunda süre uzatılmasının veya sistemden çıkış yapılmasını, eğer onay verilemezse bir süre sonra otomatik olarak sistemden çıkış yapılmasını sağladım(M4-7, 1, 2, 3).

e-Okul yönetim bilgi sisteminde de MEBBİS’in kullanıcı bilgileri ile giriş yapılmasını sağladım(MY3-7, 1, 2).

Her modül sayfasına videolu anlatımlarla desteklenmiş kullanım kılavuzları eklerdim. Ayrıca, uzun süren işlemlerde süre kısıtlamalarını kaldırırdım(MY4-7, 1, 3).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

MEBBİS'i nasıl tanımladıklarına ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcıların tamamı yönetim bilgi sistemi ve önemli bir bölümü e-Devlet uygulaması kavramlarından bahsettikleri görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde MEBBİS ile ilgili tanımların da benzer şekilde yapıldığı görülmektedir (Dijital Dönüşüm, 2017; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2015; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2010; Turan, 2010, s. 81). Bütün bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde kavramsal olarak MEBBİS'in katılımcılar tarafından benzer şekilde ifade edildiği, katılımcıların MEBBİS'in ne olduğu konusunda ve kullanım amacı hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Kurumu tanıma bağlamında MEBBİS'in yönetsel işlemleri gerçekleştirme rolüne ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcılar MEBBİS'in okul yöneticilerine kurum ve personel hakkında veri sağlama rolünün yanı sıra üst kurumlara doğrudan veri sağlama rolünün de olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Performans yönetimi bağlamında katılımcılar MEBBİS'in eğitim hizmetlerinin kalitesini arttırmada çoklu veri sağlama rolünün olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Kurum analizi bağlamında katılımcıların MEBBİS'in mevcut durumun tespitini ve kurum ihtiyaçlarının belirlemesini kolaylaştırma rolünün olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Kurum gelişimi bağlamında ise katılımcıların MEBBİS'in stratejik plan çalışmalarına istatistiki veri sağlama rolünün olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda, MEBBİS'in yönetsel işlemlerde okul yöneticileri açısından önemli bir yönetim bilgi sistemi uygulaması olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde bu sonuç, Kuşçu'nun (2016, s. 41) "MEBBİS, bir kurum yöneticisinin, kurumuna tam anlamıyla hâkim olabilmesini sağlayan çok önemli bir uygulamadır." görüşünü destekler niteliktedir.

MEBBİS'in hiyerarşik yapılanmasının işlevselliğine ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde katılımcılar MEBBİS'in kurumsal hiyerarşide işlem yapmaya olanak tanıma, üst kurumlarca denetlenebilirlik sağlama, kırtasiye ve zaman tasarrufu sağlama ve talep-onay süreçlerinin takibi edilmesine olanak sağlamada işlevsel olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda, okul yöneticilerinin MEBBİS hiyerarşik yapılanmasını uygun ve işlevsel buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Alan yazın incelendiğinde bu sonuç, Berberler'in (2010, s. 110) "MEBBİS gibi bilgi teknolojileri uygulamalarının kamu yönetiminde önemli bir sorun olan hantallık ve kırtasiyeciliği azalttığı ortaya konulmuştur. Dolayısıyla, Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatının organizasyonel işleyişindeki verimsizlik ve etkinsizliğini azalttığı söylenebilir" görüşleriyle örtüşmektedir.

Sorumluluk ve yetki alanları bağlamında MEBBİS'in kullanılabilirliğine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde, katılımcıların sorumluluk alanına giren modülleri kullanabilme, veri güvenliğinin ve gizliliğinin sağlanması, yetkilendirmelerin kolay yapılabilmesi bakımından kullanılabilir olduğundan bahsettikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcıların çoğunun MEBBİS'e düşen sorumluluklar yanında MEBBİS'de işlem gerçekleştirmede kendi sorumluluklarının olduğu ve bunlardan bahsettikleri de görülmüştür. Bazı katılımcıların mevzuata bağlı bürokratik engeller ve tasarımsal nedenlerden dolayı birden fazla kurumda çalışmada MEBBİS'in erişilebilirliğinin ve kullanılabilirliğinin azaldığından bahsettikleri görülmüştür. Elde edilen bulgular doğrultusunda, okul yöneticilerinin sorumlulukları dâhilinde verilere ulaşabilmelerine ve işlem yapabilmelerine olanak tanıyan yetkilendirme sisteminin olması, yapılan her işlemin kayıt altına alınarak kim-nerde-ne zaman yapıldığının tespit edilebilirliğinin olması, okul yöneticileri tarafından modüllerde alt yöneticilere görev tanımına uygun olarak erişim verebilme nedenleriyle MEBBİS'i kullanılabilir buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

MEBBİS'in kurum iş ve işlemlerini gerçekleştirme yeterliliğine ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların tamamı içerik ve tasarım bakımından kullanılabilir ve işlevsel bulmaları sebebiyle memnun olma durumlarından bahsettikleri görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde bu bulgu,

Kuşçu'nun (2016, s. iii) "... kurum yöneticilerinin, MEBBİS uygulamasına oldukça olumlu baktıkları görülmektedir. Eğitim kalitesi anlamında önemli bir açığı dolduran MEBBİS uygulamasının, yöneticilerin gözüyle, yeterli ve etkili bir uygulama olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır" görüşleriyle örtüşmektedir. Bununla birlikte, Şahin ve Baturay'ın (2011, s. 5, 6) çalışmasında öğretmenlere göre MEBBİS internet sitesinin kullanılabilirliğinin yüksek olduğu, internet sitesini kullanırken kontrolün kendilerinde oldukları, internet sitesinin görünürlüğünün uygun ve içeriğin anlaşılmasında yardımcı olduğunu, internet sitesinin etkinliğinin yeterli düzeyde olduğu, bu internet sitesi kullanımından memnun oldukları yönündeki ifadelerle örtüşmektedir. Bununla birlikte, bazı katılımcıların, birden fazla kurumda çalışmada sıkıntı yaşamaları, görsellikten uzak tasarımı olduğu, süre kısıtlaması bağlı işlem tekrarı nedeniyle zaman kaybı yaşadıkları ve içeriğin yoğunluğu sebebiyle memnuniyetsizliklerinden bahsettikleri de görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde bu bulgu, İnal, Çınar ve Çağıltay'ın (2016, s. 42) "Kamu kurumlarının internet sitelerinin kullanılabilirliklerinin iyileştirilmesi ve bu sitelerin daha kullanıcı dostu olacak şekilde kullanıma sunulması, kullanıcıların memnuniyet oranlarını da yükseltecektir" şeklinde ifade ettiği gibi MEBBİS'de kullanıcıların beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesi amacıyla bazı değişikliklerin yapılmasının işlevselliği bakımından yararı olacağı söylenebilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, okul yöneticilerinin MEBBİS'in yeterliliği konusunda genel anlamda bakış açılarının olumlu olduğu fakat kullanıcı memnuniyeti bakımından iyileştirilmesinin gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

MEBBİS'de karşılaştıkları sorunların çözümünde başvurdukları yollara ilişkin katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde okul müdürü katılımcılar üst kurumlara başvurdukları şeklinde görüş ifade etmişlerdir. Müdür yardımcısı katılımcılar ise okul müdürü olmazsa üst kurumlara başvurdukları şeklinde görüş ifade etmişlerdir. Bununla birlikte modüllerde yer alan kullanım kılavuzları ve Yardım Masası uygulaması da katılımcıların başvurdukları diğer yollardır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların okul-ilçe-il hiyerarşisinde sorun çözme yoluna başvururken site içerisinde yer alan Yardım Masası uygulamasını neredeyse hiç kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, Şahin ve Baturay'ın (2011, s. 5) "... web sitesinde yardım edilebilirliğin yeterli olduğunu ..." şeklindeki ifadesi ile farklılık göstermektedir. Bunun nedeni olarak MEBBİS yardım masası uygulamasının etkili bir çözüm sağlayıcı olmayabileceğinden veya katılımcıların yardım bilgisini daha üst

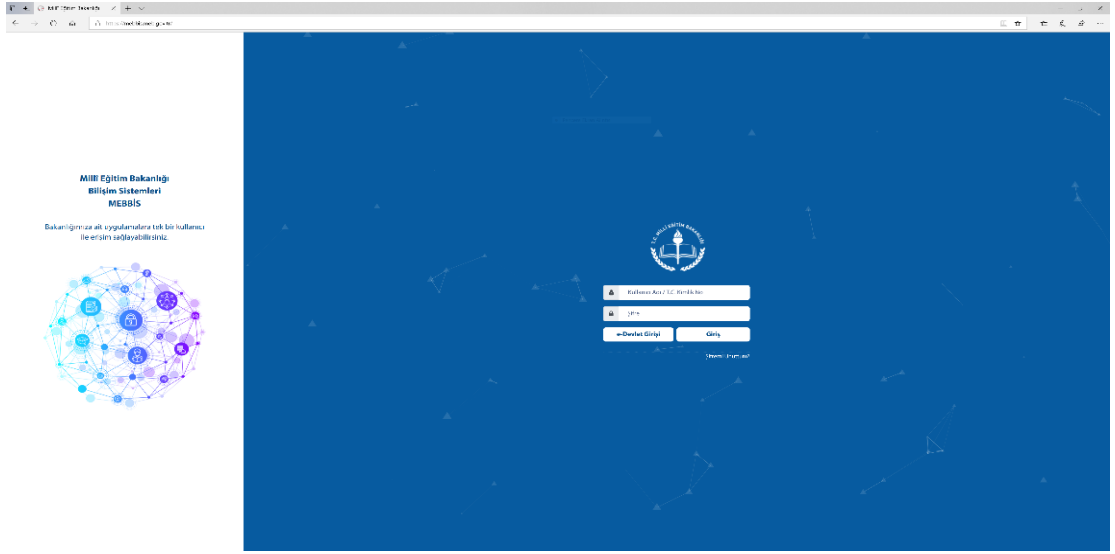
pozisyondaki yöneticilerden edinmedeki alışkanlıklarından kaynaklanabilir. Bu durum ileri boyutlarda yardım alan ve yardım edenler için zaman kaybına bağlı görevde aksamalara neden olabilir (Berberler, 2010, s. 109, 110).

Katılımcıların imkân tanınması halinde MEBBİS’de yapmak istedikleri değişikliklere ilişkin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde katılımcıların önemli bir bölümünün aynı oranda ara yüz tasarımı ve erişim değişikliklerinden bahsettikleri görülmüştür. Araştırmaya göre içeriğe yönelik değişiklikler de katılımcıların yarısı tarafından bahsedilen diğer değişikliklerdir. Katılımcıların bahsettikleri bu değişiklikler, süre sınırlamasına bağlı otomatik oturum kapatma özelliğinin iptali, modül ve modül rapor ekranlarına yeni işlevlerin eklenmesi, MEBBİS güncellemelerini zorunlu hale getirecek yönlendirmelerin sağlanması, MEBBİS ve Diğer Bakanlık Uygulamalarına sadece e-Devlet ve MEBBİS kişisel kullanıcı şifresi üzerinden girilebilmesi, kurumu ilgilendiren modüllerin sadece ekrana gelmesi, kişisel kullanıcı şifre modülünün eski haline getirilerek daha işlevsel kılınması, aday performans değerlendirme ve öğretmen performans değerlendirme modüllerinde değerlendirme işlemlerinin daha objektif olarak yapılabilmesi için branş bazında değerlendirmenin eklenmesi, MEBBİS kurum mobil uygulamasının hazırlanması ve modüllerin MEB dışı İnternet kullanımına açılması şeklindedir. Alan yazına bakıldığında araştırma bulgularını destekleyen çalışmalara ulaşmak mümkündür. Örneğin, süre sınırlamasına bağlı otomatik oturum kapatma özelliğinin iptali şeklindeki bulgu Berberler (2010, s. 109) tarafından yürütülen çalışmada katılımcıların işlemler esnasındaki zaman kısıtlamasından tekrar sisteme giriş yapma zorunda kaldıkları şeklindeki ifadesi ile örtüşmektedir. Bu bağlamda, Kamu İnternet Siteleri Rehberi’nde erişebilirlik ilkelerine ait “Ayarlanabilir Zaman” başlığı altında “Kullanıcılara içeriği okuyabilmesi ya da kullanabilmesi için yeterli zaman verilmelidir” şeklinde WCAG 2.0 – A Düzeyi / 2.2.1 ilkelerine uygun olarak kamu internet sitelerinin işlevselliğini artırıcı tavsiyenin yer aldığı görülmektedir (KAMİS, 2018b; KAMİS, 2018c; W3C, 2016). Diğer bir örnek olarak, modül ve modül rapor ekranlarına yeni işlevlerin eklenmesi şeklindeki bulgu Kuşçu’nun (2016, s. 87) “Her dönem düzenli olarak istenen istatistiki bilgilerle ilgili raporlamanın yapılmasını kolaylaştıracak sekmeler eklenmesi, kurum yöneticileri tarafından en çok ihtiyaç duyulan özelliklerdir” şeklindeki ifadesi ile örtüşmektedir. MEBBİS güncellemelerini zorunlu hale getirecek yönlendirmelerin sağlanması şeklindeki bulgu hem kurum

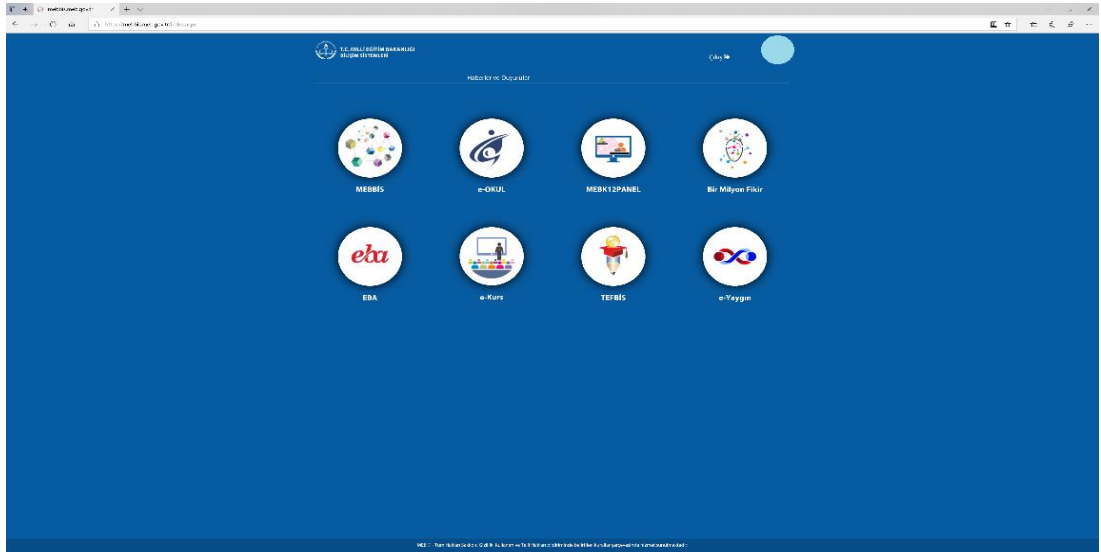
adına hem de kişisel kullanımda MEBBİS'ten en verimli biçimde yararlanmada kuruma ve kişisel işlemlerinde sıkıntı yaşamama adına katılımcılarda bir farkındalığın oluştuğunu göstermektedir. Ayrıca, Kamu İnternet Siteleri Rehberi'nde kullanılabilirlik ilkelerine ait "Sayfa İçeriklerinin Güncelliği" başlığı altında "İnternet sitelerinde yer alan içerikler güncel tutulmalıdır." şeklinde TS EN ISO 9241-151 standardına uygun olarak kamu internet sitelerinin işlevselliğini artırıcı bilgilerin yer aldığı da görülmektedir (KAMİS, 2018d).

MEBBİS ve Diğer Bakanlık Uygulamalarına sadece e-Devlet ve MEBBİS kişisel kullanıcı şifresi üzerinden girilebilmesi şeklindeki bulgu, Millî Eğitim Bakanlığı'nın MEBBİS internet sitesinde 2018 yılı Kasım ayında tasarımsal anlamda yapmış olduğu bir dizi değişiklikle karşılık bulduğu söylenebilir. Bu değişiklik Bakanlık tarafından; "Millî Eğitim Bakanlığının 2023 Eğitim Vizyonu'nda gerçekleştirilmesi planlanan hedefler doğrultusunda, mevcut bilgi sistemlerinin entegrasyonu ve veriye dayalı yönetim anlayışı çerçevesinde süreçlerin iyileştirilerek başta okullar olmak üzere tüm yönetim kademelerinde bürokratik iş yükünün azaltılması öngörülmektedir. Bu kapsamda, e-Okul, MEB Bilişim Sistemleri (MEBBİS), Doküman Yönetim Sistemi (DYS), Eğitim Bilişim Ağı (EBA), e-Yaygın, Açık Öğretim Kurumları, e-Personel gibi Bakanlık tarafından elektronik ortamda sunulan hizmetlerin tümü tek platformda birleştirilmesi ve MEBBİS web sitesi üzerinden giriş yapılabilmesi amacıyla MEBBİS web sitesinde tasarımsal olarak bazı değişikliklere gidilmiştir" (T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2018) şeklinde ifade edilmiştir. MEBBİS anasayfası tamamen değiştirilmiş ve daha sade bir görünüm kazandırılmıştır (Şekil 5.1). MEBBİS'e giriş yapılırken e-Devlet ve MEBBİS kişisel kullanıcı bilgileri kullanılmaktadır. Kurum yetkili kullanıcı bilgileri ile artık giriş yapılmamaktadır. Giriş yapıldıktan sonra Bakanlık uygulamalarına ait karşılama sayfası açılmaktadır (Şekil 5.2). Bu ekranda yer alan uygulamalar kullanıcıların MEBBİS'teki yetkilerine, kurum türlerine göre değişiklik göstermektedir. Sayfada yer alan uygulamaların her biri üzerine gelindiğinde uygulamadaki kullanıcı adları açılmakta ve yapılacak işe göre kullanıcı seçilerek sisteme giriş yapılmaktadır. Bu yenilik birden fazla şifre mecburiyetinin ortadan kalkması, e-okul gibi birçok uygulamaya bir internet sitesinden ulaşılabilmesi bağlamında okul yöneticilerine kolaylık sağladığı söylenebilir. Fakat bu yenilik araştırma bulgularında yer alan birden fazla kurum

işlemleri için birden fazla web tarayıcı kullanımının zorunluluğuna ise halen devam etmektedir.

Şekil 5.1: MEBBİS İnternet Sitesi Yenilenen Arayüzü

Şekil 5.2: MEBBİS İnternet Sitesi Uygulamalara Geçiş Ekranı

Araştırma sonucunda elde edilen temel bulgu, katılımcıların MEBBİS internet sitesinin işlevselliği hakkında benzer bakış açısına sahip olduklarıdır. Ancak alt temalar açısından incelendiğinde katılımcı görüşlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların MEBBİS'in ne olduğu konusunda ve kullanım amacı hakkında bilgi sahibi oldukları, yönetsel işlemlerde özellikle veri sağlama rolüyle okul yöneticileri açısından önemli bir yönetim bilgi

sistemi uygulaması olarak görüldüğü, MEBBİS hiyerarşik yapılanmasını uygun ve işlevsel buldukları, sorumlulukları dâhilinde verilere ulaşabilmelerine ve işlem yapabilmelerine olanak tanıyan yetkilendirme sisteminin olması, yapılan her işlemin kayıt altına alınarak kim-nerde-ne zaman yapıldığının tespit edilebilirliğinin olması, okul yöneticileri tarafından modüllerde alt yöneticilere görev tanımına uygun olarak erişim verebilme nedenleriyle MEBBİS'i kullanılabilir buldukları, MEBBİS'in yeterliliği konusunda genel anlamda bakış açılarının olumlu olduğu fakat kullanıcı memnuniyeti bakımından iyileştirilmesinin gerekliliği, katılımcıların okul-ilçe-il hiyerarşisinde sorun çözme yoluna başvururken site içerisinde yer alan Yardım Masası uygulamasını neredeyse hiç kullanmadıkları ve bu durumun ileri boyutlarda yardım alan ve yardım edenler için zaman kaybına bağlı görevde aksamalara neden olabileceği, MEBBİS'in kullanılabilirlik ve erişebilirlik bakımından güncel tutularak işlevselliğinin artırılmasında kamu kurumlarına ait internet sitelerinin ulusal ve uluslararası alandaki standartlara uygunluğunu sağlamaya yönelik kamu kurumlarına rehber niteliğindeki Kamu İnternet Sitesi Rehberi ve diğer faydalı belgeler kapsamında hazırlanmasının ne derece önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma süreci içerisinde katılımcıların görüşlerine benzer şekilde MEBBİS'te bazı değişikliklerin yapılması da güncel olmada sürekliliğin önemi ve kullanıcılarına hitap edebilmesi bakımından Bakanlık düzeyinde de bu farkındalığın olduğunun ipuçlarını vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığının 2023 Eğitim Vizyonu bunun en somut göstergesidir.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve katılımcıların sunmuş olduğu önerilerden hareketle uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler geliştirilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. MEBBİS kullanıcı ekranı üst alanında diğer rollere ait kullanıcılara kolay geçiş sağlanabileceği bir liste kutusu eklenebilir.
2. MEBBİS kullanıcı ekranı üst alanında simgesel bir gösterim olarak veya ilgili modüle (örneğin hizmetiçi eğitim modülüne, başvuru onay modülüne) giriş yapıldığında bekleyen işlemlerle ilgili bilgi kutusunun ekrana gelmesi sağlanabilir.

3. MEBBİS kişisel ve kurum yetkili kullanıcı ekranları tasarımları daha işlevsel hale getirilebilir.
4. Modül ve modül rapor ekranlarına yeni işlevler eklenebilir.
5. Süre sınırlamasına bağlı otomatik oturum kapatma özelliğinin iptal edilerek bilgi girişi işlemi yapılmayan belirli süre sonunda oturum kapatmaya yönelik bir uyarı bilgi kutusunun gelmesi sağlanabilir.
6. MEBBİS modüllerindeki veri güncellemelerini ve kontrolünü zorunlu hale getirecek yönlendirmeler sağlanabilir.
7. Sadece kurumu ilgilendiren modüllerin ekrana gelmesi sağlanabilir. Örneğin kurumlar grubu altında alt kurumlar oluşturularak her kurum türüne uygun modüllerin listelenmesi sağlanabilir.
8. MEBBİS kurum mobil uygulaması hazırlanabilir. MEBBİS mobil internet tarayıcı desteğinin artırılması sağlanabilir.
9. Kişisel kullanıcı şifre modülü eski haline getirilerek daha işlevsel olması sağlanabilir.
10. Aday performans değerlendirme ve öğretmen performans değerlendirme modüllerinde değerlendirme işlemlerinin daha objektif olarak değerlendirilmesi için branş bazında değerlendirme uygulaması eklenebilir.
11. Modüllerin MEB dışı internet kullanımına açılması ile daha rahat bir kullanım imkânı sunulabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen bu çalışma nicel araştırma yönteminde ya da karma yöntemde yürütülecek araştırmalarla zenginleştirilebilir.
2. Konuya ilişkin işlevsellik durumunu belirlemede internet tabanlı ya da istatistiksel ölçme araçları geliştirilip bu araçların etkililiği incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, T., & Cantürk, G. (2016). Bilişim Teknolojilerinin Yönetim Süreçlerinde Kullanımı: Fenomolojik Bir Çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, 5(Özel Sayı), 118-134. 05 03, 2018 tarihinde http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/14.turkan_aksu.pdf adresinden alındı
- App Store. (2017). *MEB Personel on the App Store*. 05 03, 2018 tarihinde App Store: <https://itunes.apple.com/tr/app/meb-personel/id661164713?mt=8> adresinden alındı
- Arsoy, S., Kalıpsız, O., & Öztürk, S. (2013). *E-Devlet Web Siteleri İçin Rehber Tabanlı Kullanılabilirlik Değerlendirmesi*. 05 03, 2018 tarihinde Semantic Scholar: <https://pdfs.semanticscholar.org/bd78/a0428076ef2929defcf798331c68748e7c3b.pdf> adresinden alındı
- Berberler, R. (2010). *Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde Türkiye: Bir Kamu Kurumunda Bilgi Teknolojileri Kullanımına İlişkin Bir Araştırma*. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. 03 03, 2018 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ZeTyprYuef2HkaF3xt4wYrjZ_VEZ9cf8wmM0EyVMv-mXnrBSSV_fD6Z76P_K1WvL adresinden alındı
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar*. Siyasal Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Çınar, İ. (1997). Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*(3), 289-298. 05 03, 2018 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/download/5000050967/5000048198> adresinden alındı
- Çivilidağ, A., Günbayı, İ., & Yörük, T. (2015). Mesleki Rehberlik Çalışmalarına İlişkin Nitel Bir Analiz: Antalya Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 577-578. 05 03, 2018 tarihinde http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi38pdf/4sosyoloji_psikoloji_felsefe/civilidag_aydin.pdf adresinden alındı
- Delen, E., & Abdüsselam, M. S. (2015, 08). Eğitim Fakültesi Web Sitelerinin İşlevselliklerinin İncelenmesi: Sorunlar ve Öneriler. *Sakarya University Journal of Education*, 158-173. 05 03, 2018 tarihinde <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/192361> adresinden alındı
- DiCicco-Bloom, B., & Crabtree, B. F. (2006, 04). The qualitative research interview. *Medical Education*, 40(4), 314-321. 05 03, 2018 tarihinde <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x> adresinden alındı
- Dijital Dönüşüm. (2017). *Dijital Hizmetler*. 05 03, 2018 tarihinde Dijital Dönüşüm: <https://www.dijitaldonusum.gov.tr/elektronik-hizmetler/> adresinden alındı
- Dinç, B. (2015). Okulöncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların ebeveynlerinin çocuk hakları eğitimi konusundaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 3(1), 7-25. doi:10.14689
- Google Play. (2016). *MEB Personel - Google Play'de Uygulamalar*. 05 03, 2018 tarihinde [Google Play: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.meb.personelV2](https://play.google.com/store/apps/details?id=com.meb.personelV2) adresinden alındı
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., & Taşğın, S. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

İnal, Y., Çınar, N. Ö., & Çağiltay, K. (2016, 01). Kamu İnternet Sitelerinde Yer Alan Arama Alanlarının Kullanılabilirliği ve Buna Yönelik Kullanıcı Davranışlarının Analizi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 9(1), 41-54. doi:10.17671/btd.81715

Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü. (2015). *MEBBİS Sisteminde Alt Kullanıcı Oluşturma*. 05 03, 2018 tarihinde Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü: https://kmararas.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar_2015_02/05110026_mebbsaltkullanctanmlamailemi.pdf adresinden alındı

KAMİS. (2018a). *KAMİS Rehberi - Bölüm 1 - İnternet Sitelerinde Kullanılabilirlik*. 05 03, 2018 tarihinde KAMİS Kamu İnternet Siteleri Rehberi Projesi: https://kamis.gov.tr/wp-content/uploads/rehber/Rehber_Bolum1_InternetSitelerindeKullanilabilirlik.pdf adresinden alındı

KAMİS. (2018b). *KAMİS Rehberi - Bölüm 2 - İnternet Sitelerinde Kullanılabilirlik ve Erişilebilirlik*. 05 03, 2018 tarihinde KAMİS Kamu İnternet Siteleri Rehberi Projesi: <https://kamis.gov.tr/wp-content/uploads/2018/03/Bolum1-2.pdf> adresinden alındı

KAMİS. (2018c). *KAMİS Rehberi - Bölüm 4 - Erişilebilirlik İlkeleri*. 03 05, 2018 tarihinde KAMİS Kamu İnternet Siteleri Rehberi Projesi: <https://kamis.gov.tr/wp-content/uploads/2018/03/Bolum4.pdf> adresinden alındı

KAMİS. (2018d). *KAMİS Rehberi - Bölüm 3 - Kullanılabilirlik İlkeleri*. 03 05, 2018 tarihinde KAMİS Kamu İnternet Siteleri Rehberi Projesi: <https://kamis.gov.tr/wp-content/uploads/2018/03/Bolum3.pdf> adresinden alındı

Kuşçu, M. (2016, 01). *Yöneticiler Açısından Millî Eğitim'de MEBBİS Uygulamasının Rolü ve Önemi / Role and Importance of MEBBİS Application at National Education from the Perspectives of Administrators*. Çanakkale, Türkiye: T.C. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı. 05 03, 2018 tarihinde

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Br_XTptK8CZ70f0JGX9xEgpPECClcE1SubaSxsg6mEi-oUMZjKIYrrOCj22lz3sX adresinden alındı

Kuşlu, M. (2008). *Yönetimde karar verme sürecinde yönetim bilgi sistemlerinin rolü (ilsis örneği) / The role of management information systems in the process of making decisions in management (ilsis example)*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi ve Organizasyon Bilim Dalı. 05 03, 2018 tarihinde

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wBmNpkQC9Nhi90NLW7E7-VKh8UoM3gkuXXD_4S6KVHd3AHhe_MBbIYYTCtP0cYB3 adresinden alındı

Linkoln, Y. S., & Guba, G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. California: Sage Publication.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (M. D. Bütün, Çev.) Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şahin, Ş., & Baturay, M. H. (2011). MEBBİS (Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri) Web Sitesi Kullanılabilirlik Değerlendirmesi ve Analizi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*. Elazığ: Fırat University. 05 03, 2018 tarihinde <http://web.firat.edu.tr/icits2011/papers/27844.pdf> adresinden alındı

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlilik ve Geçerlilik* (1. Baskı b.). Ankara. 03 05, 2018 tarihinde https://play.google.com/books/reader?id=_AdLDwAAQBAJ&hl=tr&printsec=frontcover&pg=GBS.PR4 adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü 10.11.2006 tarih 18675 sayılı Web Hizmetleri konulu*

2006/91 nolu Genelgesi. 05 03, 2018 tarihinde MEB Mevzuat: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/18675_0.html adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2010). *Eğitek'i Tanyalım*. Eğitek: <http://egitek.meb.gov.tr/Egitek/Birimlerimiz/EgitekiTaniyalim.pdf> adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı Mebbis Yöneticileri Mevzuatı*. 05 03, 2018 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/mebbisyon_1/mebbisyon_1.html adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri Tanıtım Videosu*. 05 03, 2018 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı: <http://bidb.meb.gov.tr/#prettyPhoto%20%20title=/0/> adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Tüm Bilişim Platformları Tek Platformda Toplandı*. 11 26, 2018 tarihinde T.C. Millî Eğitim Bakanlığı: <http://www.meb.gov.tr/tum-bilisim-portallari-tek-platformda-toplandi/haber/17535/tr> adresinden alındı

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Yardım Masası. (2015). *M.E.B. Yardım Masası Kullanım Kılavuzu*. 05 03, 2018 tarihinde Yardım Masası: <https://yardimmasasi.meb.gov.tr> adresinden alındı

T.C. Resmi Gazete. (2006). *Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010) ve Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planı (2006-2010)*. T.C. Resmi Gazete: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060728-7.htm> adresinden alındı

Turan, F. (2010). *Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Bilişim Sistemi Olarak e-okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı. 03 03, 2018 tarihinde

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=zD1B0cW7zVr3VcnZjitVXtsN42C6bprDLB3wi3rGklgHS6nM6BkQnds7ws_Y7Vl adresinden alındı

TÜBİTAK-BİLGEM-YTE. (2017). *Türkiye'de e-Devlet: Genel Görünüm Raporu*. Türkiye: TUBITAK-BILGEM-YTE Yazılım Teknolojileri Araştırma Enstitüsü. 05 03, 2018 tarihinde Dijital Dönüşüm: <https://www.dijitaldonusum.gov.tr/wp-content/uploads/2016/12/TUBITAK-BILGEM-YTE-TurkiyedeEDevletGenelGorunumRaporu2017.pdf> adresinden alındı

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6(4), 543-559.

Ulubey, Ö. (2015). *Vatandaşlık ve demokrasi eğitimi programının yaratıcı drama ve diğer etkileşimli öğretim yöntemleri ile uygulanmasının akademik başarıya ve demokratik değerlere bağlılığa etkisi / The effect of the implementation of citizenship and democracy education cur*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları Anabilim Dalı, Eğitimde Program Geliştirme Bilim Dalı. 03 05, 2018 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=WBc656i315e2eV6-EZV1opRmwzwrQtaQl2MtRaSCEhEcE-t_8Qn-C9aFQboGV4nr adresinden alındı

W3C. (2016). *Understanding Success Criterion 2.1.1 / Understanding WCAG 2.0*. The World Wide Web Consortium (W3C): <https://www.w3.org/TR/UNDERSTANDING-WCAG20/time-limits-required-behaviors.html> adresinden alındı

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (1984). *Case Study Research: Design and Methods*. California: Sage Publications.

Yörük, T. (2017). *Milli Eğitim Bakanlığının yönetim enformasyon sistemleri kapsamında sunduğu elektronik hizmetlerin karar destek sistemi olarak kullanılması: Temellendirilmiş bir kuram çalışması*. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı. 05 03, 2018 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=71OJX8w_8PRQU1mSHU6-jsRDJCay6Umm8LiEUhLsqNy2QHtFk8mPLFBVr4F0Iu3K adresinden alındı

EKLER

EK-1 Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğünün Araştırma İzin Onay Yazısı

Eyvak Tarih ve Sayısı: 05/02/2018-9494

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 98057890-605.01-E.2184390
Konu: Anket Uygulaması

01.02.2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :22/11/2017 tarih ve 41927 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hüseyin GÖKALP'in "MEB'de MEBBİS e-Devlet Uygulamasının Kullanılabilirliğinin Okul Yöneticilerine Göre Değerlendirilmesi " adlı araştırmasını, İlimiz Muratpaşa,Konyaaltı,Kepez,Aksu,Döşemealtı ilçesinde bulunan okullarda uygulama isteği ile ilgili 22/11/2017 tarih ve 41927 sayılı yazısı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 02/01/2018 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" gereğince uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzün 05/01/2018 tarihli ve 380797 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları onaylanarak ekte gönderilmiştir.

Müdürlüğümüz ve Üniversiteniz arasında yapılan "Eğitim İşbirliği Protokolü"nün 5. Maddesinin "d" bendinde yer alan "Yapılan Çalışmaların Sonuçları Taraflarca Paylaşılır" hükmü gereğince; araştırmanın bitiminde, sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında (başvuru sahibinin ekte örneği bulunan dilekçe ile) Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:
1- Onay ve ekleri (4 sayfa)
2-Dilekçe Örneği(1 sayfa)

GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZALI
ASLI İLE AYNI DİR

01 Şubat 2018

Murat YÜKSEL
Memur

Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA
E-posta: projeler07@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md. Yrd.
Tel: (0 242) 238 60 00
Faks: (0 242) 238 61 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 81fd-e743-3bfb-9eb2-e103 kodu ile teyit edilebilir.

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../12/2018

Hüseyin GÖKALP

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı- Soyadı : Hüseyin GÖKALP

Doğum Yeri ve Tarihi: Antalya, 1979

Eğitim Durumu

Lisans : Karadeniz Teknik Üniversitesi – Fatih Eğitim Fakültesi, Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği

Yüksek Lisans : Akdeniz Üniversitesi – Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi (Tezli)

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce (Çok İyi), Almanca (Orta)

Bilimsel Faaliyetler

Dergilerde Yayınlanan Makaleler

Biçak B., Karataş S., Sünter E., Ünver A., Korkut G., Gökalp H., et al., "Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Yürütülen Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi", Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching, vol.5, no.4, pp.401-422, 2016

Hakemli Kongre / Sempozyumların Bildiri Kitaplarında Yer Alan Yayınlar

Karataş S., Korkut G., Gökalp H., Tüzün F., "Değerler Eğitimi Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Bir Durum Çalışması", Yaşam Boyu Eğitim Dünya Kongresi, ANTALYA, TÜRKİYE, 16-17 Aralık 2016, vol.1, no.1, pp.1-13

Biçak B., Karataş S., Sünter E. , Ünver A., Korkut G., Gökalp H., et al., "Ortaöğretim Öğrencilerinin Okullarda Yürütülen Değerler Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.", 5th World Conference on Educational and Instructional Studies, ANTALYA, TÜRKİYE, 27-30 Ekim 2016, vol.1, no.1, pp.12-20

İş Deneyimi

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı – Öğretmen (10.09.2004 – Halen)

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü – Kitap Yazım Komisyonu, Grafik Tasarım (Ortaokul İngilizce 8, Ortaöğretim Almanca A1.1., A1.2, Fizik 11) (16.11.2016 – 20.03.2018)

Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü – ARGE (20.03.2018 – Halen)

İletişim

E- Posta Adresi: hangokalp@msn.com

ORJİNALLİK RAPORU

ORJİNALLİK RAPORU

%28

BENZERLİK ENDEKSİ

%26

İNTERNET
KAYNAKLARI

%10

YAYINLAR

%12

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

TÜM KAYNAKLARI EŞLEŞTİR (SADECE SEÇİLİ OLAN KAYNAĞI YAZDIR)

%3

★ ejercongress.org

İnternet Kaynağı

Doç.Dr. Süleyman KARATAŞ
Öğretim Üyesi

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

Kapat